

EL QUINZE

de **Público**

Paralímpics:
el llarg
camí cap
als Jocs
de Tòquio

P30

Primero de mayo: la crisis hace aflorar nuevas formas sindicales

Colectivos precarizados como los 'riders' y Las Kellys se organizan para defender sus derechos **PÁGINA 2**

Present i futur

Sergi Perelló Intersindical-CSC

Temporeros en Lleida, fruta que sabe amarga

Entidades y sindicatos piden más fiscalización para que no se repita la situación de 2020 **P4**

Revictimització en la violència masclista

Repetir fets que s'han explicat davant d'un jutge, obstacle per a les dones que denuncien **P14**

Un Ramadán confinado entre burbujas

El toque de queda obliga a romper el ayuno en casa y con los convivientes **P20**

Tres años sin pisar el Pont del Petrolí

Científicos estudian cómo reconstruir este símbolo de Badalona, roto por el Gloria **P24**

“Els fabricants són els que han fet la regulació dels medicaments”

Entrevista a Joan-Ramon Laporte
Catedràtic emèrit de Farmacologia
PÀGINA 8

MONTSE GIRALT

La crisis hace aflorar otras formas sindicales

En la víspera del 1 de Mayo, los colectivos autoorganizados y los especialistas asumen que los sindicatos tradicionales aún no han logrado integrar a los empleados de las nuevas realidades laborales

David Rodríguez
BARCELONA

El país está en deuda con la gente trabajadora". Es el lema de las seis movilizaciones, convocadas por los sindicatos UGT y CCOO que se celebrarán mañana en diferentes puntos de Catalunya –Barcelona, Terrassa, Tarragona, Lleida, Girona y Tortosa– para conmemorar el 1 de Mayo, Día del Trabajador. Tras un año de pandemia, en la manifestación, que recupera el carácter presencial, las dos organizaciones se conjuran no solo para reconocer la importancia de los empleados y empleadas esenciales, sino para mejorar sus condiciones de trabajo. Es lo que denominan la agenda social. Esta deuda que plantean los dos sindicatos mayoritarios la comparten, pero desde otro punto de vista, una serie de organizaciones alternativas, encabezadas por la CGT, que volverán a realizar una protesta paralela, reivindicando la derogación de las reformas laborales, la reducción de las jornadas de trabajo y la eliminación de las horas extras. La Intersindical convoca un acto en solitario.

Más allá de este clásico enfrentamiento entre dos visiones estratégicas del movimiento sindical, existe otro divorcio, fruto de las nuevas realidades económicas, caracterizadas por la digitalización y el teletrabajo, en que en muchas ocasiones desaparecen los centros de producción, las oficinas o incluso las plantillas. A partir de este escenario, han surgido nuevas formas de agruparse, ejemplificadas en colectivos como los repartidores (*riders*), las mujeres de la limpieza (Las Kellys) o los trabajadores de las residencias. Todos ellos coinciden en dos factores: sus condiciones precarias –en muchas ocasiones como falsos autónomos– y la incapacidad de los sindicatos tradicionales de dar una respuesta a sus inquietudes.

"El impacto de la digitalización en los puestos de trabajo ya lo teníamos antes de la pandemia, pero esta ha modificado sustancialmente las relaciones laborales a tra-

Manifestación de 'riders' en Barcelona, el pasado 12 de marzo.

vés del teletrabajo". Así lo comparte el secretario de Políticas Sectoriales y Transición Justa de UGT Catalunya, José Antonio Pasadas. Con el cambio de rutinas en las configuraciones de los centros de trabajo, como las oficinas, Pasadas reconoce que "hay empresas que están dejando de tener un puesto físico específico para cada trabajador por la rotación de la plantilla".

Los falsos autónomos

Pese a las dificultades para adaptarse a estas nuevas realidades, UGT reivindica el rol de los sindicatos tradicionales para afrontar estas problemáticas. "En nuestro caso, llevamos años luchando contra la existencia de los falsos autónomos, que estaban en la mensajería o en las cárnicas, y aunque han cambiado las herramientas, la base del conflicto es la misma", recuerda Pasadas. Para acercarse a las inquietudes de esos colectivos, el responsable sindical admite que la aproximación debe ser en un contexto

digital, entorpecido por las dificultades de representación colectiva: "Se trata de casos individuales, que tenemos que analizar uno a uno para lograr una cierta laboralización de sus condiciones".

Para la responsable de Nuevas Realidades del Trabajo de CCOO Catalunya, Carmen Juárez, estas situaciones no resultan tan novedosas como parece: "Es cierto que dificultan la acción sindical y que la comunicación digital a través de grupos de WhatsApp o Facebook han de suplir la falta de un espacio físico, pero ya utilizábamos estos medios antes de la pandemia".

El discurso de la precariedad

Por encima de esos contratiempos, Juárez cree que lo preocupante es que "algunos trabajadores han interiorizado un discurso empresarial que promete una falsa autonomía y flexibilidad, que los acaba condenando aún más a la precariedad". Como muestra, indica que algunos empleados de

UGT: "La pandemia ha modificado las relaciones laborales a través del teletrabajo"

CCOO: "La falsa autonomía y flexibilidad acaban condenando aún más a la precariedad"

Nacho Parra (Ronda): "[Los sindicatos] se han convertido en meros prestadores de servicios"

Un grupo de mujeres pertenecientes a CGT, IAC y Sindillar, entre otras organizaciones, frente al Departament de Treball, el pasado 22 de febrero.

la plataforma de reparto Glovo tienen que pagar por trabajar, ya que han de comprar bloques de horas a otros compañeros en un mercado virtual para poder empezar a utilizar la *app* y recibir los primeros pedidos.

La representante de CCOO señala que la mayoría de personas que trabajan en el sector del reparto son migrantes, por lo que en ocasiones es necesaria mucha pedagogía para explicar la importancia de los sindicatos. De hecho, Juárez recuerda que, en una encuesta sindical realizada a principios de 2020, los empleados de este ámbito demandaban talleres de derechos laborales o de educación vial como ejes prioritarios para formarse.

Carmen Juárez admite que el sindicato ha ganado afiliación en el sector del reparto, pero echa de menos que este colectivo se pueda integrar ya en la nueva Ley Rider. “Ahora no se pueden afiliarse porque son autónomos, pero debemos vigilar, especialmente a través de la Inspección de Trabajo, para que no se constituyan falsas cooperativas como ocurrió con las cárnicas”. Aunque la actuación inspectora está limitada por la ausencia de un centro de trabajo físico, Juárez añade que “eso no tiene que ser un motivo para precarizar todavía más las condiciones laborales”.

El surgimiento de nuevos modos de trabajo ha traído otras formas sindicales. En

Rechazo a un sindicato en Amazon

Con una participación de más del 70% de la plantilla, los empleados de la planta de Amazon en Bessemer, una localidad del estado de Alabama (EE. UU.), han rechazado en una votación contar con un sindicato propio. El escrutinio ha arrojado un resultado de 738 votos a favor de formar la organización sindical, 1.798 en contra y 76 en blanco. Algunas fuentes afirman que en la decisión ha influido que el voto tuviera que ser obligatoriamente presencial, de forma que los trabajadores no pudieran hacerlo anónimamente.

este sentido, el experto en relaciones laborales de la cooperativa de abogados Col·lectiu Ronda, Nacho Parra, argumenta que “el ejemplo de los colectivos que están al margen de los sindicatos demuestra que sí es posible la representación sindical en el mundo digital”. Parra precisa que estas estructuras afloran por la falta de representación de las entidades tradicionales, a las que “les falta implicación y reconocimiento y se han convertido en meros prestadores de servicios”.

Parra dibuja el nacimiento de esta fórmula en la ausencia de respuestas, por lo que “personas militantes con una óptica ideológica marcada deciden impulsar otras formas de organización social”. Además de estos condicionantes, el abogado considera que fenómenos como la subcontratación y la externalización han cambiado radicalmente las formas de organizarse y han perjudicado el establecimiento de las entidades.

“Discursos como el *Do it yourself* [Hazlo tú mismo], el de los emprendedores o el de ver al compañero como una competencia han calado en determinados sectores”, lamenta Parra. De esta forma, vincula el fomento de estas prácticas empresariales a un impacto directo y negativo en el ejercicio del sindicalismo clásico. De hecho, según Parra, el error

principal de estas entidades tradicionales ha sido no afrontar el conflicto desde un punto de vista ideológico, sino desde un enfoque más organizativo.

En las rendijas generadas por este déficit de apoyo, se han colado algunas iniciativas de colectivos como los *riders* de Glovo, que lograron que el Tribunal Supremo reconociera que los repartidores son asalariados y deben regirse por el convenio laboral de la logística, y que han de disfrutar de los mismos derechos que cualquier otro trabajador. Por su parte, Las Kellys —empleadas de limpieza y camareras de pisos de los hoteles— se han agrupado para denunciar los peligros de la subcontratación en una lucha desigual, ya que el Estatuto de los Trabajadores permite estas prácticas. Y un proceso similar viven los trabajadores de las residencias geriátricas, con sueldos por debajo de los 1.000 euros mensuales con jornadas diarias de más de 12 horas.

Reafirmando esta tendencia, la socia y trabajadora de la cooperativa de mensajería Mensakas Núria Soto alude a que “las economías de plataforma dan cabida a una concepción neoliberal del trabajo, en la que se excluye la colectivización o la sindicalización”. Soto lamenta que los sindicatos tradicionales “no hayan dedicado suficientes recursos a esta problemática, que no está en su agenda de prioridades”.

Actualidad Colectivos

Dos temporeros recogen melocotones en una finca agraria de Torres de Segre (Segrià), el año pasado.

Temporeros en Lleida, la parte más amarga de la fruta

La campaña está apunto de empezar con medidas especiales para evitar que se repita la situación de 2020, cuando los brotes de covid-19 obligaron a confinar varios municipios del Segrià. Entidades y sindicatos reclaman más fiscalización mientras los agricultores piden que no se los criminalice

Emma Pons Valls
LLEIDA

Cada año, la campaña de la fruta hace saltar a los medios la situación de los temporeros en Lleida. Las condiciones laborales y las dificultades para acceder a un alojamiento son los temas candentes, y aunque los agricultores niegan que las personas durmiendo en las calles de Lleida sean temporeros, las entidades sostienen que falta fiscalización para controlar a los que incumplen el convenio y no ofrecen un sitio donde dormir. La precarización de las personas migradas, mayoría en el campo, y el racismo institucional dificultan una realidad social compleja.

La campaña normalmente empieza entre finales de abril y principios de mayo, pero este año lo hará más tarde, debido a unas heladas tardías, que provocarán una reducción del 40% en la producción. “Habrá menos trabajo que trabajadores, no podremos emplearlos a todos”, advierte Jaume Pedrós, responsable de temporeros del sindicato mayoritario, Unió de Pagesos. Normalmente la campaña mueve alrededor de 30.000 trabajadores –la cifra oscila porque no hay un censo oficial–, y este año con 22.000 podría bastar.

Los brotes de covid obligaron en 2020 a confinar varios municipios del Segrià

Salut ha anunciado más control de las medidas sanitarias y cribajes para prevenir contagios

Andrés (nombre ficticio) llegó de Guinea Ecuatorial en 2015 y ha trabajado varios años en la fruta. Ha tenido experiencias mejores y peores en función del empleador. Este año espera poder volver a trabajar: “Si pudiera evitar la fruta, la evitaría. Sabes que te sometes a una autoexplotación, pero, como no tienes otro remedio, lo tienes que hacer”, explica a *El Quinze* sentado en un banco al lado del río.

Una campaña anómala

El año pasado la campaña estuvo en el foco mediático. La aparición de distintos brotes de covid-19 encendió las alarmas, y en julio el Govern decretó confinamientos perimetrales de los municipios más afectados del Segrià, mientras los payeses pedían que no se les criminalizara. La mayor parte de contagios se podrían haber producido en centrales frutícolas, espacios cerrados con circuitos de frío y muchos empleados, alojamientos en ocasiones sobreocupados y el transporte entre campos, señala Alicia Buil, secretaria del sector agroalimentario de la UGT. “Creemos que nos podemos encontrar en un escenario similar al del año pasado en el campo. En las centrales se han tomado medidas”, afirma.

Un año después, las empresas se han dotado de protocolos y el Departament de Salut ha anunciado medidas para controlar la situación, como los cribados y un mayor seguimiento de las condiciones sanitarias. Los payeses señalan que los primeros interesados en evitar los contagios son ellos mismos. Aun así, entidades como Fruita amb Justícia Social dudan de que sean medidas efectivas: “¿De qué sirven los cribados si luego vuelven a dormir en las plazas? Hay que aplicar medidas de prevención”, apunta uno de sus portavoces, Llibert Rexach. “El problema de fondo es el mismo: no hay mecanismos de acogida para los temporeros”, añade Andrés.

El alojamiento

La vigilancia epidemiológica se complica en los casos en los que los temporeros no viven en alojamientos establecidos, sostiene Pedrós. Algunos duermen en alojamientos particulares de los payeses, mientras otros lo hacen en albergues municipales que

contrata el empleador. Pero también existe el sinhogarismo, incluyendo infraviviendas y ocupaciones de pisos. “La mayoría de los agricultores lo hacen bien, pero el problema es que el coste de la minoría es muy elevado”, señala Rexach. Los que duermen en la calle, según los payeses, no trabajan en la fruta, o, si lo hacen, es fuera del territorio. “La mejor manera de tener a la gente es en un alojamiento, porque, si duermen en la calle, al día siguiente no rendirán”, argumenta Pedrós.

No dar alojamiento incumple el convenio, según el cual hay que proporcionar un sitio donde dormir a los trabajadores empadronados a más de 75 kilómetros. Fruita amb Justícia Social no es la única que denuncia vulneraciones. UGT insiste en que cada año se incumple el convenio: “No hay un censo de los alojamientos, no hay un control. Es muy grave, porque no es una cosa sobrevenida”, señala Buil. El sindicato propone que en los contratos de trabajo sea obligatorio certificar dónde residirán los empleados, para que Inspección de Trabajo tenga “una herramienta más”.

Los sindicatos de agricultores sostienen que las cosas se hacen bien: “No culpabilicemos a los de la fruta porque la mayoría lo hacemos bien. Y a los que no, que se los sancione”, afirma Sergi Balué, jefe sectorial de Fruita Dolça del sindicato Joves Agricultors i Ramaders de Catalunya (JARC). También lamentan que no se hayan abierto las ayudas de la Generalitat para la construcción de alojamientos que se dieron hasta 2010. Aun así, el Govern ofrecerá una ayuda de 50 euros por trabajador y semana a los empleadores que alojen a tem-

poreros. “Es surrealista que se los premie por cumplir el convenio”, lamenta Rexach.

Aunque este año algunos consistorios han abierto nuevas plazas de alojamiento, la mayoría son para que positivos o contactos puedan hacer cuarentena. Es el caso de módulos prefabricados en Aitona o Alcarràs. En Lleida, el 1 de junio se volverá a abrir el pabellón 3 de la Fira de la ciudad para alojar a personas sin hogar. “Denunciamos que no se ha creado ni una plaza más, aparte de las de Lleida, para aquellos temporeros que no tienen vivienda”, afirma Rexach. El activista tilda de “perverso” que se hayan creado solo para aquellos que ya hayan contraído la covid. “Acójámoslos antes y así prevenimos que enfermen”, añade. Hace pocas semanas, el Ayuntamiento de Lleida y el Govern firmaron un acuerdo para construir un albergue en la ciudad que podrá acoger a unas 120 personas, pero no estará operativo hasta la próxima campaña.

El caso de las ETT

Josep Cabré tiene una explotación de alrededor de 40 hectáreas en Alpicat (Segrià) y cada año emplea a los mismos siete u ocho trabajadores, la mayoría de Gambia y de Mali, que viven en el pueblo. Tiene una casa arreglada para ellos y señala que esta situación es la mayoritaria. Niega que los que duermen en las calles en Lleida sean temporeros: “La gente que trabaja en los campos no va de Lleida a Alpicat a trabajar y vuelve a Lleida a dormir en la calle”. Señala que, como la mayoría, ha establecido unos lazos con sus trabajadores. Pese a esto, señala que “otra cosa es la

gente que va a fincas a través de ETT”, las empresas de trabajo temporal.

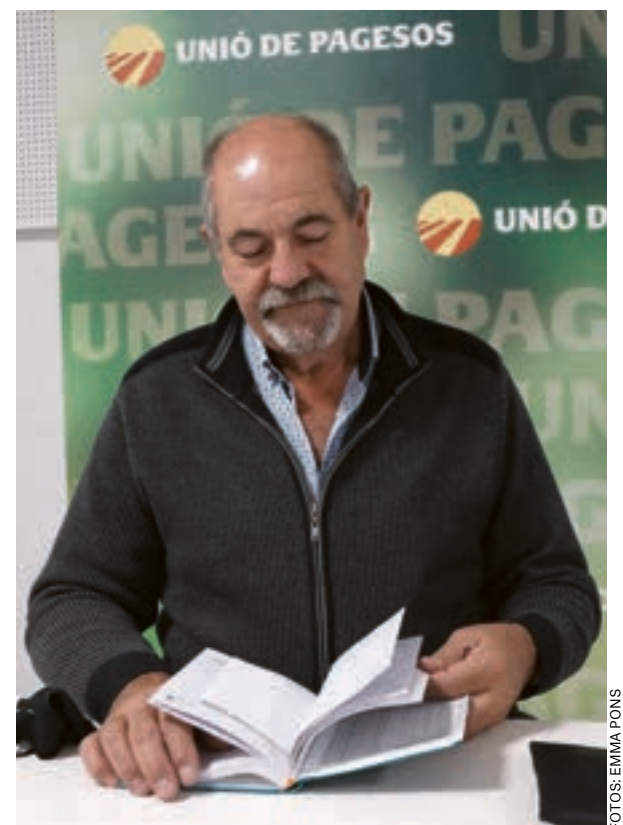
“Las ETT trabajan con un flujo de personas de las que es difícil saber si tienen todos los papeles. Nosotros no podemos hacer de policías, solo podemos responder de lo que hacemos”, afirma Pedrós. La contratación a través de ETT la hacen sobre todo explotaciones muy grandes o, en momentos puntuales, payeses que tienen un pico de trabajo. Mueven un gran volumen de trabajadores, que podrían ser casi la mitad. “Hay un descontrol brutal, y las empresas no se pueden desentender”, apunta Buil. Rexach añade que, aunque la mayoría de sindicatos y ayuntamientos tienen bolsas de trabajo, cada vez son menos los agricultores que contratan desde ahí, porque las ETT ofrecen un menor coste. “La ETT vulnera los derechos indirectamente, pero no explota. Entre uno y el otro, el payés, no hay un control”. “La gente tiene que saber lo que pasa en el campo; a veces comen una fruta sin saber lo que hay detrás”, concluye Andrés.

Las heladas provocarán que haya un 40% menos de producción de fruta este año

Fruita amb Justícia Social y UGT denuncian vulneraciones reiteradas del convenio

Andrés (nombre ficticio) y Llibert Rexach. A la derecha, Jaume Pedrós, responsable de temporeros de Unió de Pagesos.

Focus **Balanç**

La precarietat laboral, en xifres

L'atur puja a Catalunya fins al mig milió de persones, un 28% més que el febrer de l'any passat, just quan va començar la pandèmia. La taxa de desocupació entre els més joves supera el 55%

Redacció BARCELONA

Atur registrat
a Catalunya

505.900

persones al març del 2021

+28% ↑

respecte al febrer del 2020,
just abans de l'inici de la pandèmia

Atur entre els homes

228.002

+56.023 que el febrer del 2020

Atur entre les dones

277.898

+54.663 que el febrer del 2020

FONT: Ministeri de Treball

GSTUDIOIMAGEN

Afiliats a la
Seguretat Social

3.376.137

persones al març del 2021

-1,9% ↓

respecte al febrer del 2020

FONT: Tresoreria General de la Seguretat Social

Atur juvenil (entre 16 i 34 anys)

245.100

persones el desembre del 2020

32,6% el 2019 **55,4%** el 2020

FONT: Informe 'Generació enterrada' de l'Avalot a partir de l'EPA

Taxa de temporalitat

19,8%

En el total de la població

59,7%

En la població jove

FONT: Informe 'Generació enterrada' de l'Avalot a partir de l'Enquesta de Població d'Activa

Taxa de
cobertura de l'atur

52,3%

dels aturats cobren prestació

47,7%

No cobren prestació
(El febrer del 2020, la taxa era del 31,23%)

FONT: UGT de Catalunya

L'agenda de mobilitzacions de l'1 de maig

Els sindicats majoritaris convoquen una concentració al matí a la Via Laietana, mentre que un front ampli d'organitzacions es manifestarà a la tarda al Passeig de Gràcia

Maria Rubio
BARCELONA

Arriba un altre 1 de maig marcat per la pandèmia del coronavirus i les conseqüències econòmiques i socials que se'n deriven. Així ho reivindiquen les organitzacions sindicals en la llista de convocatòries que se celebraran durant aquesta jornada, protagonitzada per les dues mobilitzacions principals de Barcelona. Una, al matí, convocada per CCOO i UGT a les 11.30 h a la Via Laietana, i l'altra, a la tarda, a les 17.00 h al passeig de Gràcia, secundada per un front de sindicats i organitzacions anticapitalistes.

Tant CCOO com la UGT apel·len al Govern espanyol perquè derogui les reformes laborals, assegurí un sistema de pensions dignes, aixequi la llei mordassa i augmenti el salari mínim. "El país està en deute amb la gent treballadora", resa el lema de la convocatòria comuna. A la concentració de les 11.30 h, que es convoca davant de l'edifici de Correus, hi participaran les plantilles de Bosch de Lliçà d'Amunt, en lluita contra el tancament de la planta, i de Nissan, quasi un any després que la directiva nipona anunciés la clausura de les fàbriques catalanes. També assistiran a les mobilitzacions a Tarragona els treballadors d'Iqoxe, en lluita contra l'empresa després que aquesta no hagi ampliat el personal per

garantir les mesures de seguretat un any després de l'explosió de la petroquímica.

Els sindicats anticapitalistes fa dos dies que convoquen diverses protestes, un cicle de mobilitzacions que culminarà dissabte a les 17.00 h al passeig de Gràcia amb Provença. Sota el lema "1 de maig, des dels barris prenem els carrers", s'hi han adscrit sindicats com la CGT, la CNT, la COS, Ustec i Sindillar, així com altres organitzacions dels moviments socials com el Sindicat de Llogateres, RidersxDerechos o la Marea Pensionista Catalunya. En un manifest conjunt, els convocants exigeixen la derogació de les reformes laborals, la renda bàsica universal o un salari mínim interprofessional de 1.300 euros mensuals, entre altres.

Per altra banda, la Intersindical-CSC convoca enguany en solitari amb una ofrena floral al monument de Francesc Layret a les 10.30 h i un acte propi a la plaça Universitat a les 11.00 h.

Present i futur

Sergi Perelló

Secretari general
Intersindical-CSC

Sembla que un gruix important de països del món, així com les principals potències, comencen a ser conscients de les conseqüències del canvi climàtic per al futur del planeta i de la humanitat. Una emergència climàtica que té afectacions importants en allò que fa referència als drets humans, socials, econòmics i culturals de milions de persones. Això no vol dir pas que aquesta preocupació ens mení a un canvi de model basat en el benestar que les persones que habitem el planeta ens mereixem. Tot sembla indicar que la gestió de l'emergència climàtica es fa sense canviar els principis del model capitalista predador.

L'emergència sanitària de la covid, la crisi social més important des de la Segona Guerra Mundial, així ho testimonia. Tot i que la majoria d'Estats saben que cal fer-hi front, les receptes són les mateixes; prevalença del lucre d'una minoria per sobre de l'interès de la majoria. Un botó de mostra d'això és la feblesa dels sistemes de protecció social –si n'hi ha– o l'escàndol de les patents en la producció de les vacunes i la consegüent quadruplicació del preu d'un producte bàsic.

Els recursos del planeta són finits, però és possible que les polítiques públiques globals garanteixin el futur de tots els éssers que hi vivim, i sobretot, que el benestar col·lectiu i la participació en les decisions que ens afecten com a humanitat siguin la pedra angular de les relacions que establim. És per això que la justícia social, la salut i la vida han de determinar de manera global i local propostes, debats mutus i decisions efectives que ens permetin transformar les receptes de sempre.

Aquests tres principis, com a mínim comú denominador, han de menar la implementació d'aquelles polí-

tiques efectives i realistes per acabar amb les desigualtats, la pobresa, la precarietat i l'atur, així com les seves conseqüències: violacions dels drets humans i fonamentals, racisme, conflictes, violència i guerres.

A aquest canvi de model li cal una carcassa comuna on tots els pobles i les majories socials que constituïm la força de treball, tinguem reconeixement nacional o no, puguem construir i adaptar propostes al nostre context. Una carcassa on, de forma transversal, el feminisme amari cada racó de les nostres decisions i de les nostres vides, i, al nostre país, faci de la llengua catalana punt de trobada i cohesió de la diversitat que vivim i ens enriqueix.

En un país sense estructures d'Estat, on no tenim pràcticament competències en matèria social i laboral, on se'ns imposa una reforma laboral que facilita l'acomiadament col·lectiu i s'han suspès lleis aprovades pel Parlament i el Govern per fer front a l'emergència habitacional, la igualtat entre dones i homes, la pobresa energètica o el canvi climàtic –i així fins a 17 lleis socials–, hem de seguir explicant i lluitant incansablement pel projecte de República catalana que volem.

Una república independent a la qual cal posar fonaments. Aquestes bases són un sistema públic i de protecció social, amb sanitat i educació de qualitat en català i serveis i seguretat social i laboral amplis i universals. Un sistema fiscal progressiu on qui té més pagui més, i sobretot, acabant amb la immensa maquinària empresarial que eludeix impostos impunitament. Aquest sistema públic i fiscal de les majories s'ha de falcar amb un model productiu sostenible que garanteixi la vida. Hem d'assumir el decreixement com a opció de futur mentre invertim en producció i serveis de proximitat, reciclatge, tecnologia verda i investigació i coneixement amb valor afegit –en lloc de turisme o especulació immobiliària– on salaris dignes facin viable el sistema de pensions i protecció social.

I decidir tot això es fa exercint el dret d'autodeterminació. Sembla prou evident que no hi ha gaires opcions més. Però cal fer aterrar el projecte de futur que plantegem ara, amb

“Tot sembla indicar que la gestió de l'emergència climàtica es fa sense canviar els principis del model capitalista predador”

propostes valentes. Els elevats índexs d'atur o les amenaces contínues al sistema de pensions o de protecció social així ho requereixen.

La reducció de la jornada laboral amb el mateix salari s'ha d'afrontar de manera seriosa. Les experiències demostren que augmenta la qualitat de la feina, redueix malalties professionals i, sobretot, l'atur. En la mateixa direcció, la reducció de l'edat de jubilació permet incorporar importants contingents de població activa aturada, especialment joves, generant les cotitzacions necessàries per dignificar i consolidar el sistema de pensions. També cal posar sobre la taula la renda bàsica universal, que, lluny de debats apocalíptics, millora l'oferta laboral, apuja els salaris i redueix la bretxa de gènere.

A manca d'Estat, i les poques competències en matèria sociolaboral per decidir les polítiques que ens calen per garantir el benestar de tothom, hi ha coses que les Administracions públiques catalanes ja poden fer, com pagar salaris per sobre dels 1.300 euros o aturar la subcontractació d'empreses amb aquestes condicions laborals. O directament deixar d'externalitzar serveis públics i iniciar processos d'internalització, com ja han fet diversos municipis, per reduir la precarietat del mercat laboral.

El dibuix de l'Eneko

Joan-Ramon Laporte,
durant l'entrevista a
'El Quinze' de Público.

MONTSE GIRALT

“Tenim la contradicció que l'Organització Mundial del Comerç determina molt més la salut que l'OMS” Joan-Ramon Laporte

Catedràtic emèrit de Farmacologia

Gran expert en medicaments, Laporte explica com funcionen els sistemes de farmacovigilància, què falla en el model europeu i perquè les grans farmacèutiques tenen cada cop més poder

Entrevista Joan-Ramon Laporte

Marc Font
BARCELONA

Catedràtic emèrit de Farmacologia de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), antic cap del servei d'aquesta àrea de l'Hospital Vall d'Hebron, impulsor i màxim responsable fins fa uns anys del Centre de Farmacovigilància de Catalunya, **Joan-Ramon Laporte** (Barcelona, 1948) és una de les veus més autoritzades del nostre país per parlar de medicaments. Amb un discurs crític amb la gran indústria farmacèutica i el seu desmesurat afany de benefici econòmic, atén *El Quinze* a una terrassa de la Rambla de Catalunya i durant més d'una hora de conversa desgrana com s'ha produït la globalització capitalista en matèria de medicaments i què falla en el sistema de farmacovigilància europeu.

D'entrada, com funcionen els sistemes de farmacovigilància?

La farmacovigilància és el conjunt d'accions que es fan per conèixer els efectes indesitjats dels medicaments que no es coneixen amb els assaigs clínics. Per exemple, en els de les vacunes contra la covid no es van detectar les trombosis. Hi ha efectes que no es detecten en els assaigs perquè es fan en persones que no són representatives de la població general que després rebrà el fàrmac. Amb els assaigs de les vacunes contra la covid no sabies si funcionen bé en nens i adolescents o en la gent molt gran, no s'hi va incloure ningú que visqués en residències, però després van ser els primers vacunats. En els assaigs s'eviten els extrems d'edat per un principi de precaució i seguretat. Un s'espera respostes més anòmales dels fàrmacs en els nanos molt joves o en els vells molt vells, mentre que en les edats intermèdies les respostes són més esperables. Al començament dels assaigs convé fer-los amb gent que a priori no sigui susceptible de patir efectes indesitjats, i per això s'acostumen a provar els fàrmacs en voluntaris sans i joves, gent de 18 a 30 anys. Amb això tens l'avantatge que l'assaig és més segur, però després falta provar-ne l'efectivitat en la població real. A més a més, en els assaigs tens molt poques probabilitats d'enganxar els efectes indesitjats que són molt rars, perquè no hi participen milions de persones. Per això es fa la farmacovigilància, que bàsicament estudia tres coses: si un fàrmac pot produir o no un efecte indesitjat, amb quina incidència el provoca, i identificar quins són els grups que tenen més tendència a patir aquest efecte, perquè així potser podem evitar l'ús del medicament en aquest grup. Per exemple, si amb la vacuna d'AstraZeneca les trombosis són més fre-

qüents en dones joves, n'escollirem una altra per a elles. D'això se'n diu estratègia de minimització de riscos.

Ha denunciat que el Centre de Farmacovigilància de Catalunya està infradotat de personal des de les anteriors retallades sanitàries. En una situació com l'actual, això què implica?

El Centre de Farmacovigilància de Catalunya rep anualment entre 1.400 i 1.800 notificacions d'efectes adversos en medicaments. Aquest any, només entre el gener i el febrer, en va rebre més de 7.000, amb el mateix personal. Com ho veus?

Creu que caldria haver reforçat els sistemes de farmacovigilància?

Efectivament. Però, a més a més, hi ha un problema estructural. Per una directiva de la Unió Europea (UE) que va entrar en vigor el 2011, la farmacovigilància a Europa es basa en dues fonts. Una és la notificació voluntària o espontània dels professionals sanitaris i els usuaris. Aquesta és una fórmula molt útil per identificar efectes adversos que abans eren desconeguts. En el cas català, es notifiquen al Centre de Farmacovigilància. Però la notificació voluntària implica que no es notifica tot el que passa i, per tant, no se sap quants casos hi ha. Per saber la veritable incidència d'aquests efectes també es fan estudis epidemiològics observacionals, la segona font. Per exemple, els primers 1.000 o 10.000 usuaris d'un fàrmac són sotmesos a un seguiment rigorós, i també es fan estudis que comparen gent vacunada amb gent que no.

Els fan les mateixes farmacèutiques, oi?
Exactament. Per llei, quan s'autoritza el nou medicament o vacuna, l'Agència Europea del Medicament [EMA, per les sigles en anglès] encarrega al laboratori que vigili el seu propi producte.

Es podria pensar que hi ha un cert conflicte d'interessos en això de vigilar el teu propi producte.

Efectivament. És allò de posar el llop a guardar les ovelles. Tradicionalment, al que ven un medicament o vacuna li interessa subratllar-ne tots els efectes positius i menysvalorar, amagar i maquillar la informació sobre els efectes indesitjats. El que s'ha vist és que aquests estudis quasi mai –en més del 80% casos– acaben en els terminis previstos, i un 6% o un 8% dels estudis no arriben ni a començar. Un estudi de fa uns anys publicat al *British Medical Journal* analitzava el que havia passat a Alemanya del 2010 al 2015. En dos anys s'havien registrat uns 550 estudis de farmacovigilància, que van suposar una retribució de gairebé 20.000 euros per metge

participant, i es pagaven uns 200 euros per pacient. Vol dir que són estudis de promoció comercial: “Si prescrius el meu nou fàrmac et dono 200 euros”. N'hi havia molt pocs que tinguessin més de mil pacients. És a dir, que eren estudis purament decoratius, i cap d'ells va donar ni una sola notificació d'efecte indesitjat.

Abans d'aquesta directiva europea, com funcionava el sistema?

Els sistemes de farmacovigilància van néixer a cada Estat. Els sistemes de targeta groga [les notificacions dels possibles efectes indesitjats] a Anglaterra es constitueixen a finals dels anys seixanta, com a resposta al que havia passat amb la talidomida i les malformacions congènites. A Espanya la vaig començar jo a Catalunya el 1982 i, després, es va estendre a les altres comunitats. A Espanya, França, Itàlia i altres països, el sistema funcionava a partir dels centres regionals de farmacovigilància, que estan més pròxims als metges. Hi ha més diàleg. Quan el centre s'allunya dels metges i se'n va a l'Agència Espanyola de Medicaments o a l'Agència Europea, a Amsterdam, els metges el coneixen menys, saben menys com contactar-hi i el centre coneix menys el que passa al seu país. Amb l'ofensiva neoliberal i de l'austericidi des del 2010 fins ara, a Europa s'han desmantellat molts centres regionals i s'ha donat més pes als centres més alts i allunyats del sistema sanitari. La directiva del 2011 constitueix oficialment l'Eudravigilance, la base de dades única de farmacovigilància de la UE. Es va presentar com un gran avenç, però no ho és, perquè el que tens és molt més allunyament de l'ús dels medicaments i una burocratització molt més gran del sistema. La farmacovigilància a Europa és lenta, perquè està més basada en mecanismes administra-

tius burocràtics que en el sentit comú i en mecanismes basats en la ciència.

L'EMA es va crear el 1995. A què respon?

L'EMA és entesa com un organisme que regula el mercat, que no és el mateix que regular el sistema sanitari. Es limita a regular els productes. Quan autoritza un nou medicament o quan en revisa l'autorització, modifica la fitxa tècnica, el document que explica què és aquell medicament, com s'ha de donar, a qui, a qui no, etcètera. Aquesta fitxa tècnica es fa en el moment d'autoritzar el medicament i es va modificant si hi ha novetats sobre el seu coneixement. Si després el laboratori fa promoció en alguns dels Estats membres amb indicacions fora de la fitxa tècnica per ampliar el seu mercat, o si amaga riscos també per ampliar-lo –com feia Sanofi amb el Depakine, que produïa malformacions–, l'EMA diu que això no és problema seu, sinó dels Estats membres. I si et mires la legislació espanyola veuràs que teòricament qui controla la informació que dona una companyia farmacèutica són les autonomies. Per tant, la responsable de controlar què fa el laboratori Esteve a la província de Cadis és la Generalitat de Catalunya, cosa que vol dir que no ho controla ni Déu. El sistema de farmacovigilància a Europa està mal concebut, perquè es basa en un sistema de notificació voluntària a través del qual no pots tenir idea de la incidència dels problemes, ni generes informació dels estudis per conèixer-la, perquè ho poses en mans de la indústria.

Malgrat tot, ens podem vacunar tranquils, no?

És clar. Sobretot en la gent gran és incomparable el benefici que treus de fer-ho que els riscos que implica la vacunació. Però també és cert que l'efecte beneficiós i els riscos de

“En els assaigs clínics tens molt poques probabilitats d'enganxar efectes indesitjats rars”

“L'ofensiva neoliberal a Europa ha desmantellat molts centres regionals de farmacovigilància”

“La farmacovigilància a Europa és lenta; està basada en mecanismes burocràtics”

MONTSE GIRALT

Entrevista Joan-Ramon Laporte

la vacunació poden no ser iguals per a tota la població. El benefici-risc en edats grans és indiscutiblement boníssim; en edats joves és una cosa que encara s'ha d'avaluar.

Fa uns dies transcendien dades del contracte de Pfizer amb la Comissió Europea, segons el qual de mitjana s'han pagat 15,5 euros per cada una dels primers 200 milions de dosis. Troba a faltar una transparència més gran en aquests contractes públics multimilionaris?

No soc especialista en dret públic i administratiu i no sabria jutjar el contracte si es fes públic en la seva totalitat, que no s'ha fet. Quan el Parlament Europeu va demanar els primers contractes, la Comissió en va publicar que estaven ratllats en un 80% i que no informaven sobre preus, terminis de lliurament o responsabilitat en cas d'efectes indesitjats, coses primordials. Entendria que a l'inici de la pandèmia els governs s'haguessin posat d'acord amb les companyies per dir-los, com semblava que era amb AstraZeneca, "fabricareu les vacunes a preu de cost i nosaltres us donem diners per ajudar-vos en la investigació clínica i també per a la injecció de capital que cal per fabricar-les. Si feu això i les veneu amb un marge de benefici raonable, doncs la responsabilitat pels efectes indesitjats se la mengen els Estats, perquè no hi ha hagut un lucre". Però no ha anat així.

Ha agafat força el moviment que reclama l'alliberament de les patents de les vacunes, fonamentalment per garantir que arribin ràpidament al conjunt de la població mundial. Com ho veu?

Hi ha gent que entén de patents que diu que alliberar-les, sobretot amb les vacunes d'ARN missatger, és molt més complicat que amb un medicament convencional, perquè hi ha molts components i procediments de fabricació que tenen la seva pròpia patent. Les farmacèutiques tenen equips immensos d'advocats especialistes inscrivint patents, de manera que sigui impossible [alliberar-les]. Ara, una cosa seria el debat patents o no patents, però hi ha moltes coses que es podrien fer, fins i tot respectant les patents. Com ara forçar per llei a fabricar un determinat nombre de dosis i servir-les a uns determinats països. Les companyies hi continuarien guanyant diners si se'ls diu que poden vendre amb un benefici raonable. La raó que esgrimeixen per posar un marge de benefici molt gran a un producte és que té molt de risc, perquè se'n pot anar a la merda si apareix un senyal de farmacovigilància o una competència més potent. Però no seria això, perquè tothom vol vacunes i les vol ja; el mercat el tindrien assegurat, no tindrien cap risc i la lògica del benefici, per mi, és inconcebible. O potser se les podria obligar a tenir procediments de fabricació multiplicats arreu del món. Trobo molt difícil d'entendre que els països no li puguin dir a la indústria "obre una fàbrica a tal país i ven a tal preu". Potser hem de fugir d'un debat més ideologitzat de patents sí o no, i veure què es pot fer durant la pandèmia.

En l'actual sistema de patents, que les blindava durant vint anys, hi juga un paper clau l'Organització Mundial del Comerç (OMC), nascuda el 1995. Tot plegat repre-

"L'EMA és un organisme que regula el mercat; no és el mateix que regular el sistema sanitari"

"El sistema de farmacovigilància a Europa està mal concebut"

"El benefici-risc de vacunar-se contra la covid en edats grans és boníssim"

senta un triomf del capitalisme neoliberal. Caldria voluntat política per reformar a fons aquest model?

La voluntat política ja hi va ser per fer aquest sistema. Un dels eixos de la globalització neoliberal en matèria de medicaments és la creació de l'OMC i els acords sobre la propietat intel·lectual, el fet que equiparen els medicaments, que són un bé de salut, a qualsevol bé de consum. Això entra en contradicció amb la Declaració dels Drets Humans de les Nacions Unides. Tenim la qüestió molt contradictòria que l'OMC determina molt més la salut que l'OMS. Des dels anys vuitanta ja hi havia interès a fer que la regulació dels medicaments seguís la ideologia de les companyies farmacèutiques. El 83 o el 84 estava al comitè de farmacovigilància de l'OMS, que encara existeix, i vam rebre representants de les quatre o cinc companyies farmacèutiques més importants del món. Ens van explicar que estaven creant la Conferència Internacional d'Harmonització [ICH, en anglès], per determinar quins són els criteris que les autoritats sanitàries han de fer servir per autoritzar o no un medicament. La secretaria de la ICH la té l'Associació Internacional d'Associacions Nacionals de Fabricants de Medicaments, la patronal. L'OMS hi està només com a observadora i hi participen les autoritats reguladores dels principals mercats: els Estats Units, la UE, el Japó, el Canadà... La resta de països es dediquen a copiar el que fan aquests. L'ICH diu els estàndards mínims que ha de complir un assaig clínic, però no diu res de com s'ha de fer la propaganda farmacèutica, ni com s'ha de fer de manera ètica investigació clínica. Són els mateixos fabricants de medicaments els que han fet la regulació, i això, afegit a les patents, augmenta moltíssim la voracitat dels laboratoris farmacèutics. Si no tens patents pròpies

i la possibilitat de viure 20 anys d'un producte, no ets ningú, per això hi ha hagut un procés de concentració de la indústria. Alhora, només les companyies més poderoses poden passar aquest filtre de regulació. És cert que el filtre és més elevat, perquè hi ha hagut una estandardització a l'alça a partir del mínim comú denominador dels diferents països, però quan el passen ho fan a tot el món i tenen un mercat global. A banda de la creació de l'OMC, els altres eixos de la globalització capitalista en matèria de medicaments són la creació de l'ICH, la de les agències de medicaments –que ja no regulen l'ús dels medicaments al seu país, sinó el mercat–, i el debilitament de les administracions públiques.

En pocs mesos Cuba pot tenir enllestida una vacuna, la Soberana 2, desenvolupada totalment dins el seu sistema públic. Demostra aquest fet que hi ha altres models possibles?

He treballat a Cuba durant set o vuit anys; conec bé el que fan. Tenen un dels sistemes sanitaris més pobres del món i, alhora, un dels més eficients, que també paga molt malament als seus professionals. Cuba té un desenvolupament d'indústria mèdica bàsica molt potent, sobretot en les vacunes. Durant les èpoques més dures del bloqueig comercial nord-americà, secretament grans dirigents de companyies farmacèutiques que donaven suport al bloqueig hi viatjaven per fer tractes amb el Govern de Fidel Castro per quedar-se amb patents de les seves vacunes. La Soberana 2 ja veurem com va, però a mi em produeix molta alegria veure com poden fer això.

Ens haurem de vacunar anualment?

A la indústria li fa molta il·lusió, però és molt difícil fer previsions sobre el que necessitem.

"La lògica del benefici és inconcebible, perquè les farmacèutiques no tenen risc"

"Són els mateixos fabricants els que han fet la regulació dels medicaments"

"A la indústria li faria molta il·lusió que ens haguéssim de vacunar cada any"

MONTSE GIRALT

Laporte en una terrassa de la Rambla de Catalunya, a Barcelona.

La reducció de la mortalitat, primer impacto visible de la vacunació

Cerca del 30% de catalanes cuenta con algún tipo de protección contra el virus, aunque por ahora esto no se refleja en el conjunto de la situación epidemiológica, estancada con alrededor de 1.500 contagios diarios

Emma Pons Valls
BARCELONA

La vacunació segueix accelerant-se i en la actualitat cerca del 30% de catalanes cuenta con algún tipo de protección contra el coronavirus, según el Departament de Salut. Se trata de más de 1,8 millones de personas protegidas por al menos una dosis de la vacuna, o por haber pasado la enfermedad y contar con anticuerpos. La creciente inmunización se refleja ya de manera clara en las muertes por covid-19, que esta semana no han alcanzado el centenar. Esto no pasaba desde principios de octubre: en toda la pandemia, de manera regular solo entre junio y septiembre se mantuvieron por debajo. Cuando empezó la vacunación, a finales de diciembre, había alrededor de tres veces más mortalidad que ahora, y a finales de enero la covid-19 llegó a cobrarse 590 vidas en una semana.

Esto se explica por la protección de buena parte de los mayores de 60 años, y la mayoría de los de más de 80, con una co-

bertura casi total en las residencias. En concreto, ahora mismo el 95% de la población en estos centros ha recibido la primera dosis de la vacuna y el 92,8% la segunda, mientras que en los mayores de 80 años la cobertura de la primera dosis supera el 90% y la de la pauta completa ya está al 65%. En el grupo entre 70 y 79 años han recibido la primera vacuna el 53,3%, así como el 48,3% de los que tienen entre 66 y 69, y el 58,2% de los que se mueven de los 60 a los 65 años. En estos grupos, aun así, la cobertura de la segunda dosis es mucho más baja y en ningún caso llega al 5%.

La vacunación se está acelerando porque llegan más vacunas, en particular de Pfizer. Esta semana se ha logrado el récord semanal con 590.300 nuevas dosis, tanto de esta farmacéutica (280.000) como de Moderna (30.200) y AstraZeneca (258.600). Aunque Janssen también está distribuyendo, Salut informó que esta semana habían llegado 20.700 dosis, la mitad de las previstas, algo que se suma a los retrasos acontecidos previamente.

Una "meseta"

La pandemia afronta una situación de "meseta" en Catalunya, en palabras del secretario general de Salud, Josep Maria Argimon. La situación epidemiológica está estancada desde hace un par de semanas con una velocidad de propagación en torno al 1, el riesgo de rebrote un poco por debajo de los 300 puntos y alrededor de 1.500 contagios diarios. Se mantiene estable también la ocupación hospitalaria, aún muy elevada, con alrededor de 1.500 ingresos en planta y 500 en las UCI. Pese a la estabilización, Argimon recordó que se trata de unos datos "demasiado elevados", que no permiten "bajar la guardia", pero que acercan a la ciudadanía a cierta "normalidad" en su vida cotidiana. Los investi-

SALVADOR MIRET-ACN

Cribaje con pruebas de automuestra en el pabellón deportivo de Tàrraga.

Las muertes semanales se sitúan por debajo de 100 por primera vez desde octubre

Más del 90% de los mayores de 80 años ya llevan la primera dosis de la vacuna

La ocupación en los hospitales sigue elevada pese al estancamiento de la epidemia

gadores del grupo Biocom-SC de la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC) apuntaron que la tendencia actual "lleva a una situación hospitalaria en planta que mejora lentamente", algo que, junto con la vacunación, consideran la mejor noticia en estos momentos.

Ante la variante india, que está causando estragos en el país asiático, Argimon explicó que aún está en investigación y se está analizando si es más grave o no que la británica, la que está en mayor circulación en el territorio. Aun así, el secretario afirmó que tendría que haber un control

fronterizo más "estricto", igual que aplican ya el Reino Unido, Alemania o Bélgica.

Esta semana ha sido noticia la decisión del Tribunal Superior de Justicia de Catalunya (TSJC) sobre la vacunación de policías nacionales y guardias civiles que trabajan en Catalunya. El tribunal ha obligado a la Generalitat a igualar en 10 días la tasa de vacunación de estos cuerpos a la que tienen los Mossos d'Esquadra, visiblemente superior. El fallo judicial levantó la indignación de Salut, y Argimon afirmó que lo harán, pero a costa de dejar de vacunar a mayores de 60 y 70 años. "Bastante complicado es todo para que ahora nos tengamos que adaptar también a criterios judiciales", criticó Argimon.

La Generalitat niega que exista cualquier tipo de discriminación y alega que se está vacunando en función del criterio de edad. La vacunación de colectivos esenciales se paró cuando hubo dudas sobre la relación entre AstraZeneca y casos muy raros de trombos, y cuando se retomó solo se autorizó para los mayores de 60.

Con esta sentencia, el TSJC aceptó la medida cautelar solicitada por el sindicato Jupol y la asociación Juicil, que denunciaban que no se estaba vacunando a los agentes de los dos cuerpos. La consellera de Salut, Alba Vergés, apuntó que Catalunya está siguiendo la estrategia de vacunación estatal y que ahora hay que vacunar por edades. "Es lo que estamos haciendo y me parece que esto interfiere en la propia estrategia de vacunación", manifestó.

La variante británica se impone en España

Los millones de dosis inoculadas hasta el momento demuestran que las vacunas son tan útiles como auguraban los ensayos clínicos

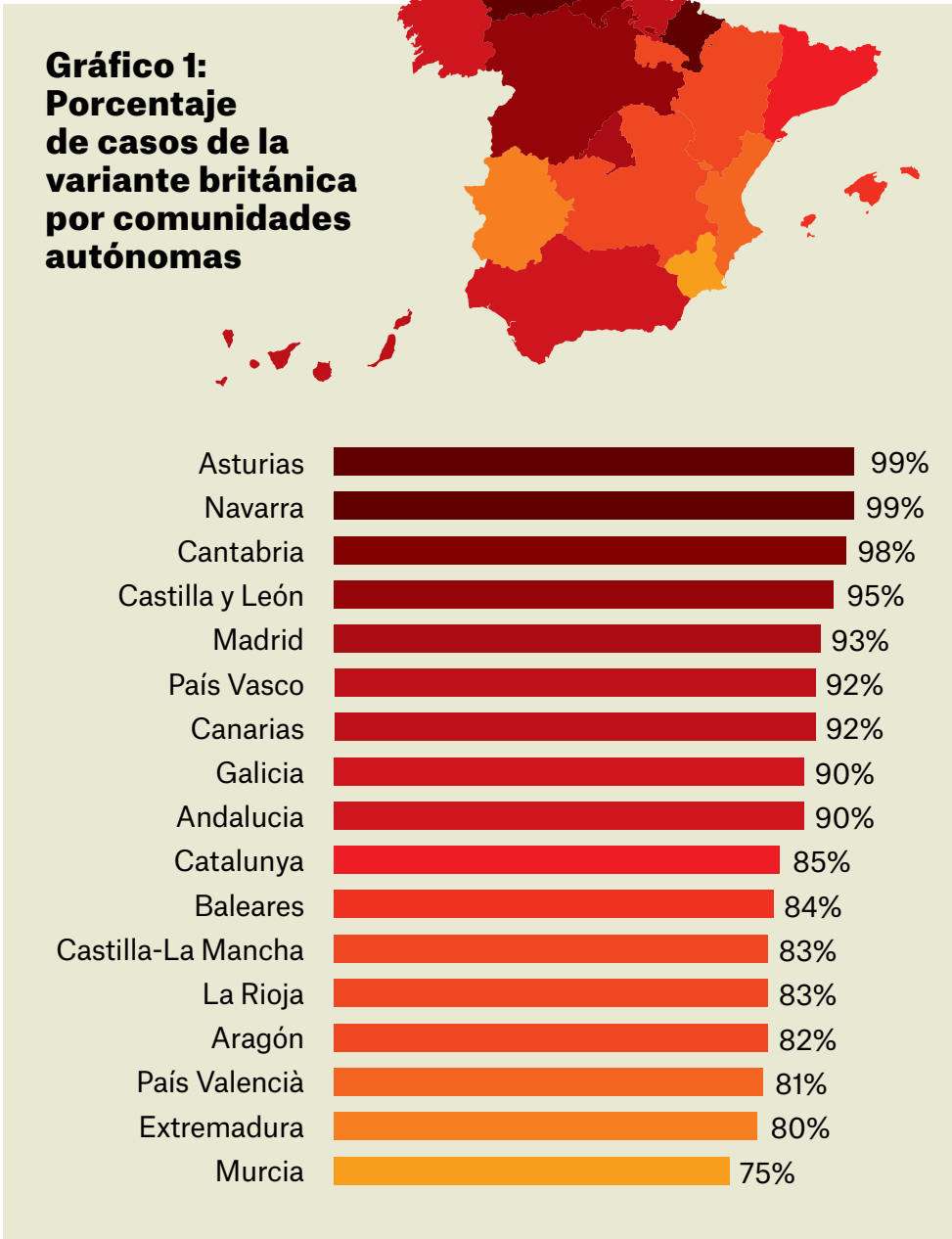
Alberto Sicilia
MADRID

A l igual que en otros países, la variante británica del coronavirus ha tomado España por asalto. Según los últimos datos, el 90% de los casos de covid en nuestro país están causados por esta variante. La buena noticia es que las vacunas son muy eficaces frente a ella.

✓ **¿Qué es la variante británica?**
Como hemos explicado en otras ocasiones, el material genético del coronavirus está formado por unas 30.000 letras. Algunas veces, al multiplicarse, el virus se equivoca en una de esas letras y aparece un nuevo virus con una letra cambiada: es lo que se conoce como una *mutación*.
La mayoría de las mutaciones acaban desapareciendo, porque el nuevo virus mutado funciona peor que el virus original. Pero, en algunas ocasiones, las mutaciones pueden concederle una ventaja al nuevo virus, y la nueva variedad se expande más rápido que el original.
La variante británica del coronavirus tiene siete mutaciones y dos delecciones en la parte de su código genético que corresponde a la espina con la que se introduce en nuestras células. En la tabla adjunta aparecen las mutaciones y delecciones de la variante británica.

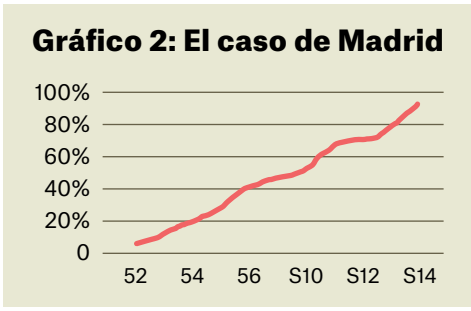
Tabla: Variante británica Gen S	
Mutaciones	
D614G	
D1118H	
A570D	
S982A	
T716I	
P681H	
N501Y	
Delecciones	
del69/70	
del144/144	

✓ **¿Cómo leer la tabla de mutaciones y delecciones?**
Lo que nos dice la tabla es la posición en la que un aminoácido ha cambiado por otro en la mutación. Por ejemplo: D614G significa que, en la posición 614, el aminoácido aspartato (D) ha cambiado por el aminoácido glicina (G). Las delecciones significan que el aminoácido que ocupaba esa posición ha desaparecido.
✓ **La variante británica ya representa el 90% de los casos registrados en España**
La variante se detectó por primera vez a primeros de diciembre en la zona de Kent (Reino Unido). Desde entonces se ha propagado muy rápidamente por todo el mundo. En España ya representa el 90% de los casos [ver gráfico 1].

✓ **¿Cuánto ha tardado la variante británica en convertirse en la mayoritaria?**
La variante británica ha pasado de no existir en nuestro país a ser la mayoritaria en apenas tres meses. El gráfico 2 muestra el crecimiento de la variante en Madrid desde principios de este año.
✓ **¿Hay motivo para alarmarnos?**
No. Todas las vacunas contra el coronavirus han demostrado eficacia frente a la variante británica.
✓ **La vacuna de Pfizer y la variante británica**
Un estudio del personal sanitario en el Reino Unido realizado cuando la variante británica ya era mayoritaria reveló que la vacuna de Pfizer reducía en un 86% las infecciones en los vacunados con dos dosis.
Además, en Israel se ha acabado prácticamente con la pandemia tras una vacunación masiva con la vacuna de Pfizer, cuando el 80% de los casos correspondían también a la variante británica.

✓ **La vacuna de AstraZeneca y la variante británica**
En ensayos clínicos con gente infectada con la variante británica, la vacuna de AstraZeneca demostraba un 70% de eficacia. Estos resultados fueron publicados en la revista médica *The Lancet*.
✓ **La vacuna de Moderna y la variante británica**
La vacuna de Moderna es muy similar a la de Pfizer –ambas utilizan una tecnología conocida como mRNA– y también se ha demostrado eficaz frente a la variante británica del coronavirus.

Ciència **35 años del accidente nuclear en Ucrania**

La radiación de Chernóbil no se hereda

Un estudio publicado en 'Science' descarta cambios genéticos achacables a la catástrofe nuclear en descendientes de personas expuestas

Malen Ruiz de Elvira
BARCELONA

Entre tantas consecuencias negativas del accidente de la central nuclear de Chernóbil en 1986, surge ahora un factor positivo. Los análisis genéticos de hijos de personas expuestas a la radiactividad han mostrado que estos no tienen un exceso de nuevas mutaciones debido a la radiación. Chernóbil no se hereda, esa es la conclusión del estudio realizado, que resulta alentador para los afectados por el más reciente accidente nuclear de Fukushima, en Japón.

Técnicas avanzadas, que no estaban disponibles tras producirse otras catástrofes radiactivas, como las bombas atómicas de la Segunda Guerra Mundial sobre Japón, han servido para realizar dos estudios sobre los efectos en la salud de los supervivientes y sus descendientes en Chernóbil, que se han publicado en la revista *Science*, liderados por científicos del Instituto Nacional del Cáncer (NCI) de EE. UU.

Análisis genómicos completos

“Los avances recientes en las técnicas de secuenciación del ADN nos permiten empezar a estudiar algunas de las cuestiones importantes sobre los efectos de la radiación en la salud humana, en parte a través de análisis genómicos completos en estudios epidemiológicos bien diseñados”, explica Stephen Chanock, del NCI.

Los nuevos análisis han sido posibles porque los especialistas de Ucrania tuvieron la visión de establecer un banco de tejidos sobre Chernóbil hace más de dos decenios, cuando estas técnicas no estaban disponibles. El banco recoge muestras de tumores

de residentes en regiones muy contaminadas que desarrollaron cáncer de tiroides.

El primer nuevo estudio investigó si la exposición a la radiación produce cambios genéticos heredables, como algunos experimentos en animales habían sugerido. Los científicos han analizado ahora los genomas completos de 130 personas nacidas entre 1987 y 2002, y los de sus 105 padres y madres. En estas parejas progenitoras al menos uno de los dos participó en la limpieza posterior al accidente o fue evacuado porque vivía cerca de la central nuclear. La exposición a la radiación pudo ser no solo directa sino también indirecta y prolongada, debido a la ingesta de leche contaminada, por ejemplo, y se evaluó en cada caso, dando lugar a un amplio rango de dosis de radiación recibidas, informa el NCI.

El análisis del genoma de los hijos adultos se fijó en si habían aumentado los cambios genéticos heredables conocidos como mutaciones *de novo*. Son las que se producen al azar en los espermatozoides o los óvulos a lo largo de la vida de la persona y se pueden transmitir a los hijos. El resultado para todas las dosis de radiación encontradas y para los hijos nacidos entre 46 semanas y 15 años tras el accidente es que el número de mutaciones *de novo* que se han encontrado es muy parecido al de la

Los nuevos análisis se han hecho gracias a un banco de tejidos de hace más de dos decenios

Se analizaron genomas de 130 personas nacidas entre 1987 y 2002, y los de sus 105 progenitores

El estudio se fijó en si habían aumentado los cambios genéticos heredables

población general con características comparables. La conclusión es que la exposición a la radiación liberada por el accidente tuvo un impacto mínimo, o nulo, en la salud de la generación siguiente.

“Creemos que estos resultados son alentadores para las personas que vivían en Fukushima cuando el accidente de 2011”, añade Chanock. “Se sabe que las

dosis de radiación en Japón fueron menores de las registradas en Chernóbil”.

Coincidiendo con el décimo aniversario del accidente de Fukushima, la ONU publicó hace menos de un mes su primer gran informe sobre los efectos en la salud humana, tras el preliminar de 2013. Su conclusión fue también positiva, ya que aseguran que no se han podido discernir “efectos adversos sobre la salud entre los residentes en Fukushima que se puedan atribuir directamente a la exposición a la radiación emanada del accidente”, según declaró Gillian Hirth, que preside el comité científico de la ONU para estudiar los efectos de la radiación atómica (Unsear).

Esto se atribuye a las bajas dosis de radiación recibidas y a la pronta evacuación de unas 100.000 personas tras la catástrofe causada por un terremoto y maremoto. Quedan excluidos de este optimismo 160 trabajadores de la central que siguen siendo vigilados por la alta dosis de radiación recibida. En todo caso, lo que dice el informe es que las consecuencias negativas son demasiado pequeñas para poder ser detectadas, no que no existan. Según el texto, “el aumento de la detección de nódulos, quistes y cáncer de tiroides en la primera ronda de monitorización era esperable debido a la alta efectividad de la detección” más que a la exposición a la radiación, si se compara con otras áreas no afectadas por el accidente. Se está monitorizando a más de 360.000 jóvenes menores de 18 años.

Lo que sí se ha podido documentar es que las secuelas de la evacuación masiva en el caso de Fukushima han sido dañinas. “El efecto más importante sobre la salud es el relativo al bienestar mental y social”, aseguran los autores del informe. Ya se sabía que un número elevado de ancianos murieron prematuramente tras ser evacuados, y muchas otras personas siguen viviendo con el miedo y el estigma de haber estado expuestos a la radiación o no quieren volver a sus casas aunque las autoridades lo aconsejen.

El otro estudio publicado en *Science* sobre Chernóbil que avanza en la caracterización genética del cáncer de tiroides posiblemente causado por la radiación y su relación con la dosis recibida no es concluyente.

El número de mutaciones ‘de novo’ halladas es parecido al de la población general

Los resultados son “alentadores” para los habitantes de Fukushima

Una operaria mide la radiación en la central nuclear accidentada de Chernóbil.

WIKIPEDIA

Obligades a recordar: la revictimització en la violència masclista

Repetir fets que ja s'han explicat davant d'un jutge i no comptar amb el suport familiar i social són alguns dels obstacles que han de vèncer les dones que denuncien casos de violència de gènere o sexual

Els feminismes estan ajudant les dones a agafar forces per denunciar els casos de violència masclista. A la imatge, un acte del 25-N contra la violència masclista a Tarragona.

Paula Ericsson i Navarro
BARCELONA

L'Audiència de Barcelona va condemnar el 16 d'abril passat tres dels quatre processats per la violació múltiple del 3 de febrer del 2019 a Sabadell, on haurien participat fins a sis persones. El tribunal va donar total credibilitat al testimoni de la víctima per la seva "coherència" en el relat. Aquesta victòria social i judicial, amb unes declaracions fetes amb fermesa davant d'un interrogatori molt dur, no és el més habitual. Només un 8% dels casos de violència sexual es denuncien finalment. En els delictes de violència de gènere, que és quan existeix un vincle –afectiu o familiar– amb l'agressor, la xifra està entre el 20% i el 30%. En la majoria de crims les denúncies estan al voltant del 50% o el 60%.

Darrere d'aquesta xifra negra hi ha explicacions que van molt més enllà dels números: un sistema patriarcal que comença en les mateixes dones, que es culpabilitzen del que els ha passat perquè la societat les culpa a elles; continua pel silenci o la negació familiar que es pot donar davant d'aquests casos, i on s'arriba a acusar la dona de trencar la família; i, finalment, el sistema judicial. Quan les dones fan el treball psicològic adequat i tenen el nucli dur que els dona suport, denunciar és un pas que pot arribar, però no sempre ho fan.

La psicòloga Aina Troncoso, especialitzada en violència masclista, recorda que, a

Un acusat per la violació múltiple de Sabadell arriba a l'Audiència amb la seva parella.

La revictimització es dona quan a la víctima se li pregunta per fets que ja ha explicat a la denúncia

Vall: "Sembla que qui trenqui la pau familiar siguin les víctimes i no els agressors"

Es denuncien un 8% dels casos de violència sexual i un 20% dels de violència de gènere

l'inici de cada teràpia amb una dona que ha patit un abús, diferencia entre el procés de la denúncia i el de la recuperació. "Pot ser que el procés judicial ajudi a la recuperació, que la recuperació ajudi al procés ju-

dicial, però també pot ser que la dona no rebi el reconeixement que espera dels processos judicials, i que això perjudiqui la recuperació", adverteix la psicòloga.

La repetició eterna

De fet, Troncoso apunta que els judicis poden generar el que es coneix com a revictimització. Això passa en situacions en què, com en el cas de la violació múltiple de Sabadell, a la dona se li torna a preguntar fets que ja ha relatat en la primera denúncia interposada als Mossos d'Esquadra, que també ha explicat al personal del jutjat –si és cas d'abús sexual–, a l'advocat... La mateixa història una i una altra vegada.

Per l'advocada penalista Carla Vall i Duran, a part de la revictimització que suposa tornar a narrar el mateix, la violència institucional "és el que fa més mal a les dones quan declaren". "En el cas de Sabadell, jo crec que el fiscal la creia: estava acusant i demanant penes de presó per a la víctima. El que ha de ser compatible és que tu puguis fer preguntes molt incisives sense generar aquest dany", matisa.

BLANCA BLAY-ACN

La figura de l'acompanyament

El Servei d'Acompanyament a la Víctima del Delicte és un servei gratuït que ofereix atenció, suport i orientació a víctimes de violència de gènere durant la compareixença al Jutjat de Violència sobre la Dona –o els jutjats d'Instrucció Especialitzats– i a víctimes de qualsevol delicte en el moment del judici oral. L'advocada penalista Carla Vall lamenta que el servei pateixi desigualtat territorial. Assegura que més enllà de les capitals de partit judicial –on hi ha el jutjat, que normalment coincideix amb les capitals de comarca– és més difícil accedir-hi, i que alguns jutges posen impediments a aquest servei “si veuen que la víctima està bé”. D'altra banda, Araceli Escusol explica que amb el pas del temps les desigualtats i impediments han minvat.

Per la seva part, la psicòloga especialitzada en violències masclistes Alba Alfageme i Casanova considera que hi ha “una falta de competència”. “T'ho creguis o no, no pots anar a preguntar determinades coses quan les saps”, etziba la psicòloga.

I com es pot fer, perquè la víctima no hagi de repetir mil vegades l'agressió que ha tingut la valentia de denunciar? Araceli Escusol Saluda, que ha estat coordinadora del Servei d'Informació Telemàtica a la Víctima del Delicte (SAVD) i ara és interina d'un jutjat d'instrucció, considera que només caldria declarar una vegada, perquè si la declaració es fa davant d'un jutge i un secretari ja té validesa, com també la té si es fa a la policia catalana. “És veritat que pots preguntar i aportar informacions que no hagi dit abans, però noves. No tornar a preguntar el mateix, i menys coses com el color de les calces, o perquè va iniciar la conversa i després es va fer enrere. Tot això és qüestionar-te”, denuncia Escusol.

Un bon o un mal nucli familiar

Quina és la diferència entre algú que té un nucli proper que li dona suport en el seu procés? “La diferència ho és tot. Ho canvia tot. És el que fa el procés sostenible, és una de les claus de la recuperació”, determina Vall. A més, apunta que no tenir-lo pot suposar que, a més a més, es pateixi una revictimització “molt greu”. “I no et parlo ni de casos on hi pot haver represàlies de la mateixa família. Sembla que qui trenqui la pau familiar siguin les víctimes i no els agressors”, lamenta l'advocada penalista.

“L'educació en l'heteropatriarcat diu que la culpa ha de ser de la dona, a l'home sempre se l'eximeix de tot i se li permet utilitzar la violència. En entorns així, per molta teràpia que faci tindrà persones que li diran «pobret, en Joan»”, recrimina Escusol. Així doncs, un bon suport del nucli familiar o més íntim és essencial per a una bona recuperació i empoderament de la dona. Alfageme també reforça el paper d'aquestes persones. “L'entorn és cabdal per veure i ajudar-nos a pronosticar quina evolució podrà tenir aquell cas. Les dones que no tenen aquest suport familiar és bastant probable que decideixin no denunciar”, afirma.

“Posar la dona al centre”

“Un nivell tan baix de denúncia és l'evidència que el sistema està fracassant: normalment es denuncien entre un 50% i un 60% dels delictes; els de violència de gènere, entre un 20% i un 30%, però els de violències sexuals, un 8%. Les coses no s'estan fent bé”, insisteix. I què pot fer un familiar o una persona propera davant d'un cas de violència sexual o de gènere? “Han de preguntar a la persona què necessita, què poden fer per ajudar-la i com vol abordar aquest procés. Sigui judicial, sigui terapèutic... Posar la dona al centre”, assenyala Troncoso.

L'impuls del feminisme a l'hora de denunciar

Col·lectivitzar la violència viscuda, veure que hi ha més dones que l'han patit i que ho han superat dona forces per denunciar

P. E. N.
BARCELONA

Un dels fonaments de la recuperació, i també de la denúncia, és el procés psicològic. La psicòloga Alba Alfageme recorda que cada dona té una història diferent, però que normalment comparteixen dos impactes traumàtics: la violència que han patit i com l'entorn et llegeix i quines etiquetes et posa. “S'ha de deconstruir la culpa, la vergonya, l'estima...”, detalla. Més enllà de la teràpia individual, el que assenyala és que els processos col·lectius al voltant dels feminismes són clau també per a l'empoderament de les dones. “Els feminismes donen veu a moltes dones que ens estan ajudant a fer-nos de mirall. Col·lectivitzar el fet que sigui una violència m'ajuda a desconstruir la meua culpa i veure que no és culpa meua, sinó que el que m'ha passat és fruit d'un sistema que està agredint les dones”, relata. Així doncs, tot i que des de la part més individual i més intensa cal intentar treballar “des de la resiliència”, veure que el feminisme posa veu a tots aquests processos i victòries pot ser cabdal per la recuperació, i fins i tot fer que vulguin posar un granet de sorra perquè això no passi a cap altra dona. “Cal explicar que se'n surten”, conclou.

És per això que, tot i la duresa de les declaracions de la noia de Sabadell, l'advocada Carla Vall té molt clar que s'ha d'apostar per posar un altaveu a totes aquelles dones amb fermesa i valentia a l'hora de declarar, perquè així altres puguin emmirallar-s'hi i fer el pas que potser porten

mesos o anys volent fer. Aposta per no revictimitzar el testimoni, sinó per utilitzar-lo com a exemple. “La difusió d'aquests missatges no és victimitzadora. Mira amb quina precisió diu els fets, quina capacitat d'explicar-se, quin treball personal deu haver fet per arribar fins aquí. Algunes de les dones que acompanyo em diuen «tan de bo pugui declarar com ella»”, apunta.

Alfageme està d'acord en aquest empoderament, però remarca que les imatges retransmeses pels mitjans de comunicació en el cas de Sabadell revelen declaracions sobre què li van fer, com... “I això no suma”. Segons la psicòloga, encara hi ha moltes dones que no volen que se sàpiga públicament què els ha passat, però en aquest cas tant Vall com Alfageme asseguren que la noia va parar els peus al jutge dient-li “això ja t'ho he dit”, i va posar límits d'aquesta manera a la violència institucional i a la revictimització que pot provocar el procés judicial.

TSIC

Alfageme: “Els feminismes donen veu a moltes dones que ens fan de mirall”

“Això no suma”, agrega sobre les imatges del cas de Sabadell als mitjans

JUNIOR REPORT

1 DE MAIG

UN DIA PER DIGNIFICAR EL TREBALL

FREPIK

LA JORNADA DE VUIT HORES: L'ORIGEN DE L'1 DE MAIG

VIQUIPÈDIA

El Govern dels Estats Units va decretar el 1868 que la jornada laboral podia durar un màxim de vuit hores: així es dedicaven vuit hores a la feina, vuit hores a dormir i vuit hores de temps lliure. No obstant això, alguns empresaris es van negar a complir la nova llei.

L'1 de maig del 1886, milers de treballadors van sortir als carrers de Chicago per protestar. Hi va haver enfrontaments amb la policia, que va disparar als manifestants. Al cap de tres dies va esclatar una bomba a la plaça Haymarket, que va matar un policia. Les

Junior-Report.media és el diari dels joves lectors per entendre el món. Amb nous llenguatges i nous canals, expliquem els grans temes d'actualitat per despertar el seu interès davant la realitat que els envolta.

L'1 de maig es commemora el Dia Internacional del Treball, una jornada per reivindicar els drets laborals de milions de treballadors i treballadores arreu del món.

Coordina: Alba Fernández Candial

La Revolució Industrial del segle XVIII i la invenció de la màquina de vapor van canviar per sempre la nostra societat: la manera de fabricar objectes, de desplaçar-nos, de fer negocis... i, per descomptat, la manera de treballar.

Els obrers de les primeres fàbriques treballaven en condicions molt dures: feien torns de més de 12 hores en espais amb poca ventilació, duent a terme tasques físiques perjudicials per a la salut i cobrant un salari molt baix.

Davant d'aquesta situació, van començar a organitzar-se per defensar els seus drets i reclamar millores. Les primeres vagues i manifestacions van ser la llavor del Dia dels Treballadors i Treballadores, que avui se celebra en un centenar de països.

autoritats en van culpar els treballadors i van començar a arrestar els manifestants més radicals. Vuit homes van ser declarats culpables i cinc van ser condemnats a mort.

Tres anys més tard, el 1889, el Congrés Obrer Socialista de la Segona Internacional es va reunir a París. Era una trobada de treballadors de diversos països que s'unien per defensar els seus drets conjuntament. Van acordar dedicar un dia als Màrtirs de Chicago, i aquest va ser l'origen del Dia Internacional del Treball.

La Noticia del Día de JUNIOR REPORT

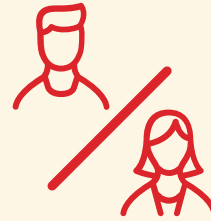

Cada dia, una notícia d'actualitat
amb activitats i diapositives
per treballar a l'aula.
SUBSCRIU-T'HI!

EL MÓN LABORAL, EN XIFRES

- **5.600 milions** de persones en edat de treballar al món
- **3.300 milions** de persones treballen amb contracte
- **61%** de l'ocupació és informal, sense contracte
- **8%** dels treballadors i treballadores viuen en la pobresa
- **75% dels homes** treballen
- **48% de les dones** treballen
- **27%** dels càrrecs directius ocupats per dones
- **19%** de bretxa salarial entre homes i dones

L'Organització Internacional del Treball (OIT) és l'agència de les Nacions Unides que estableix les lleis que regulen el treball, defensa els drets laborals i treballa per garantir unes condicions dignes als 187 països que en formen part.

ELS INFANTS HAN DE TREBALLAR?

10%

dels nens i nenes del món treballen

+150 milions

de nens i nenes són víctimes del treball infantil

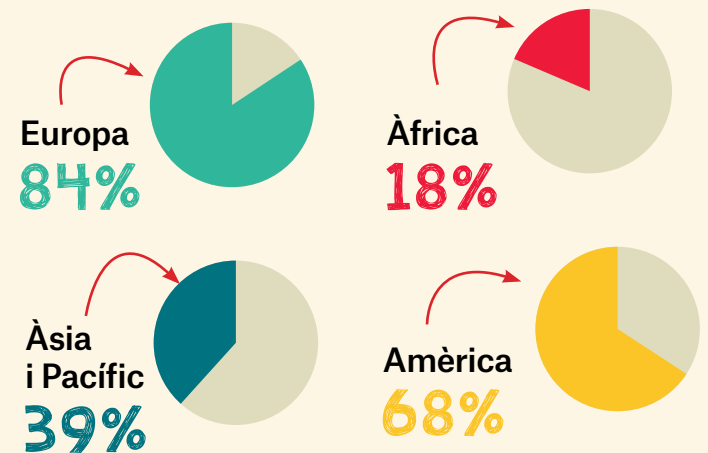
40%

temps de més que les nenes de 5 a 14 anys dediquen a les tasques de la llar respecte els nens

25 milions

de persones estan sotmeses a treball forçat (1 de cada 4 són nens)

PERCENTATGE DE LA POBLACIÓ COBERTA PER ALGUNA CLASSE DE PRESTACIÓ DE PROTECCIÓ SOCIAL

FONT: OIT

UNA QÜESTIÓ DE DRETS HUMANS

BRIAN KERRIGAN

Els drets dels treballadors també estan reconeguts a la Declaració Universal dels Drets Humans. L'article 23 estableix que tota persona té dret a triar lliurement la seva feina, a treballar en condicions d'igualtat i a rebre una remuneració que li permeti viure de manera digna. També té dret a sindicar-se per defensar els seus interessos laborals.

Amb les noves tecnologies, el panorama laboral ha canviat: ara es busquen noves aptituds i habilitats, sobretot relacionades

amb internet i el món digital. El teletreball suposa una oportunitat per conciliar la feina amb la vida personal, però també cal regular-lo perquè casa nostra no acabi convertint-se en el lloc de treball.

Avui dia, els drets dels treballadors són respectats en molts països, però encara queda molta feina per fer, sobretot en el cas de les dones. Per això, cada 1 de maig, treballadors i treballadores segueixen fent sentir les seves reivindicacions.

Anàlisi

Reunión entre ERC y JxCat

La cumbre de Lledoners propulsa la negociación del nuevo Govern

Cuatro horas de reunión en la cárcel de Lledoners con la presencia de Oriol Junqueras y Jordi Sànchez desencalla las conversaciones. Los dos partidos independentistas se “conjuran” para buscar el acuerdo definitivo y gobernar juntos “en cuestión de días”

La cumbre negociadora celebrada este pasado martes entre ERC y JxCat supone un punto de inflexión en las conversaciones para formar Govern, que hasta ahora se desarrollaban al ralentí. La reunión de casi cuatro horas fue fructífera según diversas fuentes, y ha propulsado la negociación, aunque esta no puede darse por cerrada. ERC y Junts se han “conjurado” –según el comunicado conjunto remitido– para superar las dificultades y formar un nuevo Govern de coalición independentista. Algunas fuentes apuntan a que el acuerdo podría ser “cuestión de días”. El margen tampoco es mucho, ya que el plazo de investidura para evitar nuevas elecciones expira el 26 de mayo. Y los acuerdos se tendrán que validar previamente en los órganos directivos de los dos partidos y quizás en una nueva asamblea de la CUP.

La reunión del martes era decisiva. Fuentes de los dos partidos aseguran que

Ferran Espada

el encuentro fue “positivo”, eminentemente de trabajo y con avances sustanciales, aunque en esto último ponen más el énfasis los republicanos que los junistas. Mientras ERC considera que el martes se dio un paso importante para cerrar un acuerdo definitivo, Junts no rechaza la importancia de la cumbre de Lledoners, pero de momento no dan nada por hecho. Y recuerdan que el pacto final pende de otros aspectos tan o más importantes para ellos, como la hoja de ruta independentista que ha de implementar el nuevo Consell Executiu, aspecto que también se habría discutido en la reunión. Pero las dos partes consideran que pueden llegar a un punto de acuerdo para establecer una estrategia conjunta y “dar respuesta al mandato electoral del 52% de los votos”.

El centro del debate en Lledoners fue la exposición de la propuesta por parte de Esquerra Republicana de cuál tiene que ser la estructura del nuevo Govern en caso de que sea compartido entre las dos fuerzas políticas y la CUP se mantenga en sus trece de dar apoyo desde la oposición. Sobre la concreción de la propuesta de Pere Aragonès para estructurar su Govern ha trascendido poca cosa. Pero algunas fuentes indican que la intención es mantener la creación de tres nuevas consellerías: Acció Climàtica, Feminismes y Universitats i Co-neixement. Según esas mismas fuentes, habrá un cambio profundo en la estructura gubernamental de la Generalitat de Catalunya, y Aragonès se mantiene firme con la idea de un Govern absolutamente paritario en términos de género.

Las negociaciones entre ERC y Junts tienen dos frentes. El gubernamental y el independentista. El primero consta de tres ejes fundamentales: el plan de acción del Govern, es decir, las políticas; la estructura del mismo, o sea, la distribución de competencias entre los dos partidos; y los mecanismos de coordinación que eviten las continuas tensiones de estos últimos años en la mesa del Consell Executiu. Con la propuesta de estructura que se puso el martes sobre la mesa, el frente gubernamental estaría bien encarrilado. Ya que las últimas semanas se pisó el acelerador con intensas reuniones sectoriales para definir el plan de gobierno. Antes de la cumbre, los mecanismos de coordinación entre ERC y JxCat ya se daban por “prácticamente cerrados”, según las fuentes consultadas, con un total de cinco comisiones encargadas de limar los temas para evitar confrontaciones.

El frente independentista

Pero el segundo frente, el independentista, no tiene aún un horizonte de acuerdo tan claro. Los tres ejes de este ámbito son: la hoja de ruta que tiene que seguir el independentismo a partir de ahora; el papel del Consell per la República y del propio expresident Carles Puigdemont que lo preside; y la unidad de acción de los partidos independentistas en Madrid. Esquerra rechaza cualquier tutela del Consell per la República sobre el Govern de Aragonès, así como el hecho que Junts fije la estrategia en el Congreso de los Diputados, ya que ERC es el partido mayoritario, con 13 escaños. Así pues, las diferencias continúan en este frente. Y fuentes de Junts recuerdan que, “sin un acuerdo global y en todos los aspectos, no habrá un Govern conjunto”.

Las buenas vibraciones de la reunión de Lledoners parecen indicar que las dos fuerzas políticas independentistas caminan en dirección a reeditar el Govern de coalición, aparcando la posibilidad de que ERC se quedara sola en el Executiu. Pero habrá que estar alerta porque las presiones dentro de Junts para quedarse en la oposición siguen y cualquier desacuerdo puede torcer ese camino.

El centro del debate fue la propuesta de ERC para la estructura del nuevo Govern

El principal escollo sigue siendo la hoja de ruta independentista y el Consell per la República

Pere Aragonès entra en la prisión de Lledoners el pasado 27 de abril.

MAR MARTÍ-ACN

ÉS EL MOMENT DE FER EL GEST QUE ESTÀVEM ESPERANT

Avancem amb la vacunació de la COVID-19

Dona't d'alta al web **La Meva Salut** i actualitza el número de telèfon mòbil per assegurar-te que t'avisem quan arribi el torn de la teva franja d'edat.

Dona't d'alta al web **La Meva Salut**

lamevasalut.gencat.cat

Ramon Pellicer
60 anys - Periodista

Per a més informació, canalsalut.gencat.cat/vacunacovid19

/Salut

Un Ramadán confinado entre burbujas de convivencia

El 13 de abril inició el segundo Ramadán en pandemia. Sin confinamiento domiciliario, la comunidad musulmana lamenta la imposibilidad de hacer grandes reuniones y las limitaciones del toque de queda, que les obligan a romper el ayuno en casa y con sus convivientes

Algunos fieles en el interior del Palau de Vidre de Lleida, preparados para iniciar la oración, en un Ramadán antes de la pandemia.

Sandra Vicente
BARCELONA

Son las cinco de la tarde y Malika ya prepara la cena. Espera a que sean las 20.35 horas para romper el ayuno del Ramadán, que este año se celebra del 13 de abril al 13 de mayo. Panes y dulces ya están listos; la sopa *harera* todavía cuece: con garbanzos, ternera, pasta y verduras, es típica de Ramadán por ser un alimento completo, perfecto para después de todo un día sin poder comer ni beber. Malika ofrece té y dátiles mientras charlamos en el salón de su casa. “No os preocupéis por mí, no sufro mucho por el hambre. Con lo que peor lo paso es con el café. Si no lo tomo, me duele mucho la cabeza”, cuenta, entre risas.

Un iftar sin salir de la burbuja

Malika lleva bien el ayuno. Lo que no le resulta tan fácil es que, este año, por segundo consecutivo, no puede celebrar el iftar —la comida con la que se rompe el ayuno— con su familia. “Nos solíamos juntar más de 16 personas. Cada uno traía comida y estábamos hasta las dos de la mañana. ¡A veces, hasta las seis!”, recuerda, nostálgica. Por las restricciones de la covid-19, esta extensa familia, como tantas otras, no puede juntarse por las limitaciones de reunión y el toque de queda. Por un momento, el rostro de Malika se ilumina al caer en que el estado de alarma, al que está sujeto el toque de queda, termina el 9 de mayo. Cuatro días antes del fin del Ramadán. “Ojalá

Malika en el salón de su casa. A la derecha, la olla en la que hierve la 'harera'.

El Ramadán es mucho más que dejar de comer: es empatía y darse a los demás en solidaridad

En lugar de iftars comunitarios, se hacen donaciones de comida a los más desfavorecidos

Las celebraciones para romper el ayuno han dado paso a llamadas de WhatsApp en grupo

podamos juntarnos”, dice, esperanzada. “Es muy triste pasar el Ramadán así; no te dan ganas de celebrar”, asegura Malika, quien explica que las veladas de fiesta se han convertido en multitudinarias llamadas por WhatsApp. “Echo mucho de menos a mi familia, estar con ellos y rezar juntos”, reconoce. Y es que no solo las comidas se han visto restringidas. Durante el Ramadán, a los cinco rezos diarios acostumbrados se suma otro: la Tarawih, una larga oración que se realiza después de romper el ayuno, durante la cual se leen largos versos del Corán, ya que es costumbre leer todo el texto sagrado durante este mes.

Estas oraciones suelen estar guiadas por el imán, y en las mezquitas se congregan centenares de personas. “Hemos llegado a acoger a 900 fieles”, explica Alí Abdelrady, director del Centre Cultural

FOTOS: JOANNA CHICHELNITZKY

Islàmic Català. Este centro cuenta con una gran mezquita de tres plantas, que han tenido que dividir para respetar las distancias de seguridad y cumplir con los aforos permitidos. Así, para poder acoger a todos los fieles que desean acudir a la Tarawih, la repiten en cuatro turnos distintos. Pero, tal como asegura Abdelrady, “no es lo mismo”.

Este rezo se realiza por la noche, pasado ya el toque de queda. Por eso se ha tenido que avanzar y se realiza poco después de romper el ayuno. “Está viniendo poca gente a pesar de lo importante que es”, lamentan desde el Centro. Una de las familias que ha renunciado a celebrar la Tarawih en comunidad es la de Malika. Ella no suele ir a la mezquita, porque considera que el rezo es algo “muy personal”: “Estoy mejor sola”. Pero durante el Ramadán sí que acostumbraba a ir al templo para la

oración nocturna. “Es demasiado importante para hacerlo en casa y es muy bonito vivirla en comunidad. Duele mucho perderla”, lamenta.

Abdelrady explica que ahora que las mezquitas vuelven a estar abiertas todavía hay personas a las que les cuesta entrar por miedo a contagiarse. Buscando la parte positiva, desde el Centro dicen que el recogimiento al cual ha obligado la pandemia “puede ser bueno, porque se necesita calma y reflexión para conectar con Alá”. Y parece estar en lo cierto, ya que después del confinamiento empezaron a acercarse muchas personas a la mezquita. “Siempre que hay crisis se necesita de un poder superior y crece el sentimiento religioso”, cuenta.

Algo parecido le pasó a Malika. Nació en Marruecos hace 35 años, pero a sus cuatro años migró junto a toda su familia. Sus

El rezo más importante es tras el toque de queda; muchos fieles renuncian a ir a la mezquita

No poder juntarse ni cenar juntos hace que se pierda la dimensión comunitaria de la fiesta

Desde el inicio de la pandemia, muchas personas se han acercado a la mezquita

padres jamás le contaron mucho sobre el islam, y adoptaba las costumbres que veía en casa, sin sentir las suyas. “Hice el Ramadán hasta los 17 años, pero siendo tan joven no entendía por qué tenía que dejar de comer”, explica. “Me escondía a comer Bollaços”, recuerda, entre risas. No fue hasta los 25 años que, tras cerrar la empresa en la que trabajaba y quedarse en paro, empezó a investigar e interesarse por el islam. “En la vida tenemos que aferrarnos a algo; es malo no creer cuando sufres ansiedad”.

Aprendió a leer y hablar árabe por su cuenta, Corán en mano. “Este reencuentro con la religión fue grandioso”, exclama esta mujer que se define “creyente a su manera”. Para Malika, entender el trasfondo del islam es clave y explica que el Ramadán va mucho más allá de pasar hambre. “Es un mes en el que te pones en la piel de otros. Yo, cuando cae el sol, vuelvo a comer, pero hay millones de personas que no pueden. Nos damos cuenta de nuestros privilegios y nace la empatía”, dice. Y es que el mes sagrado es un momento de solidaridad, de mostrar lo mejor de uno mismo. “Es un mes de paz”, dice Malika.

Truncando la solidaridad

Pero esta paz, que nace de ayudar a los demás, también se ha visto truncada, de alguna manera, con la covid. “No se trata solo de querer ser mejor, sino de serlo en la práctica. Y la covid nos ha robado estas muestras de bondad a través de acciones comunitarias”, se lamenta Khalid Ghali, comisionado de Pluralismo Religioso en el Ayuntamiento de Barcelona. Y es que el Ramadán traspasa las fronteras de las mezquitas y de los hogares, y da lugar a encuentros que a menudo se daban en la calle, en aquella vieja normalidad que nos permitía reunirnos en la vía pública.

Eran frecuentes los iftars comunitarios en barrios como el Clot, donde el Centre Cultural Islàmic llenaba la plaza con mesas

que se cubrían con comida que traían decenas de personas. Cualquiera podía comer, fuera o no musulmán. Hubiera cocinado o no. Este año todo ha cambiado, pero la comunidad intenta mantener la solidaridad como puede. “No queremos olvidar a los más desfavorecidos e intentamos que las personas sin hogar vayan a dormir con una comida caliente en el estómago”, dicen. Es por eso que han cambiado los iftars en la plaza por donaciones de comida que llegan, a diario, hasta a 300 personas.

“El Ramadán va mucho más allá de la religión. Une espiritualidad, comunidad y cultura”, dice Khalid Ghali. Pero, a pesar de eso, no hay que olvidar que el mes sagrado es la celebración más importante del tercer credo en Catalunya. Solo en Barcelona hay 25 confesiones diferentes: “El cristianismo no es mayoritario, pero a pesar de eso y de estar en un estado aconfesional, las otras religiones sufren un agravio respecto a las festividades cristianas”, explica Ghali. El comisionado recuerda las relajaciones en las restricciones que se dieron durante Semana Santa y Navidad. “Algunas comunidades, como la musulmana, solo pedirían alargar el toque de queda para poder rezar la Tarawih o volver del iftar tranquilos”, lamenta.

“No podemos hacer otra cosa. La situación es la que es”, dice Malika, con una sonrisa resignada mientras muestra un vídeo de Youtube que enseña los encantos de Moulay Bousselham, el pueblo donde se crió. Espera a que acabe la pandemia para poder volver. “Echo de menos tantas cosas. Pero quiero pensar que este sacrificio servirá para algo”, nos cuenta, mientras coge en brazos a Isaac, el más pequeño de sus hijos. Juega con una *tablet*, pero, cuando se queda sin batería, levanta la vista y repara en la gran olla que hierve en la cocina. Su madre se ríe. Aún quedan un par de horas para que puedan romper el ayuno y tienen tiempo de poner la *tablet* a cargar, para poder reencontrarse con su familia a través de la pantalla.

JOANNA CHICHELNITZKY

Un calendario con las horas de ayuno.

Clamor contra el bloqueo del Gobierno a migrantes en Canarias

Organizaciones sociales y sindicales piden el fin de la contención de migrantes en campamentos y centros, en malas condiciones, contra las decisiones de los jueces

Jairo Vargas Martín
MADRID

La situación en Canarias está muy lejos de ser la deseable en un país democrático europeo". José Miguel Morales, presidente de Andalucía Acoge, ha sido muy claro definiendo las políticas del Gobierno con las personas migrantes que llegan al archipiélago. La suya ha sido una voz más de las más de 160 organizaciones y colectivos sociales y sindicales que este martes han exigido al Ejecutivo de Pedro Sánchez un giro en las decisiones que están vulnerando los derechos de miles de personas que llevan atrapadas en las islas desde hace meses, hasta un año en algunos casos.

"Hemos normalizado un trato inhumano a las personas migrantes. Se ha tolerado hasta lo intolerable para desarrollar una visión de acogida en macrocampamentos que ha traído el progresivo deterioro emocional y de las condiciones en que se acoge a las personas dentro y fuera de los campamentos", añade Juan Carlos Lorenzo, coordinador territorial de CEAR Canarias y presidente de la red europea contra la pobreza (EAPN) en las islas.

Las organizaciones ven con preocupación no solo lo que está ocurriendo, sino lo que está por venir. Las llegadas de pateras y cayucos no cesan, y hasta el 15 de abril fueron rescatadas casi 4.000 personas, un 125% más que en el mismo periodo de 2020. Tampoco las víctimas mortales de esta peligrosa ruta, que ya se ha cobrado al

menos 88 víctimas en los que va de año, según la ONU. Los últimos 17 muertos han sido encontrados esta semana en un cayuco a más de 500 millas de las islas. Solo había tres supervivientes cuando fue localizado.

Se espera que el buen tiempo y, sobre todo, la depresión económica que la pandemia ha agudizado en los países africanos se traduzca en una segunda mitad de año con más afluencia incluso que en 2020, cuando en cuatro meses llegaron más de 18.000 personas. Mientras, sigue sin haber una red estable y adecuada de acogida pocos meses después de la enésima crisis migratoria.

En una misiva dirigida al presidente y a todos sus ministros –en especial a los de Interior y Migraciones– las organizaciones firmantes –entre ellas Red Acoge, Amnistía Internacional, CCOO y CGT– piden el final del bloqueo en las islas, la libertad de movimiento de los migrantes, protección y asistencia jurídica para solicitantes de asilo, una correcta atención a mujeres y a menores solos y acompañados y más transparencia en la gestión. Unas reclamaciones que ya han trasladado Médicos del

El Defensor del Pueblo pide el cese del bloqueo durante su intervención en el Senado

Las llegadas aumentan un 125% respecto al año pasado; en cuatro meses ha habido 88 muertes

Mundo o la Comisión Española de Ayuda al Refugiado (CEAR) en recientes informes sobre el panorama de las islas.

No son medidas revolucionarias, sino que siguen la línea de las recomendaciones que este mismo martes también hacía el Defensor del Pueblo, Francisco Fernández Marugán, en una larga comparecencia en el Senado. Durante más de tres horas, Marugán dio cuenta de las conclusiones de su equipo técnico tras una reciente visita a los

campamentos para migrantes improvisados en el llamado Plan Canarias del Ministerio de Inclusión, Migraciones y Seguridad Social, además de otras dependencias policiales y de acogida para mujeres y menores que recorrió el pasado marzo y detalló en su informe *La migración en Canarias*.

El Defensor del Pueblo considera "inadecuado convertir zonas del sur de España y de Europa en zonas de privación de derechos, como el de libre circulación, con el simple argumento del control migratorio y evitar un efecto llamada". También ha asegurado que "no es humanitario" mantener en custodia policial durante 72 horas a madres con bebés recién rescatadas de la patera "en condiciones terribles". "Esta práctica debería cesar de inmediato", enfatizó.

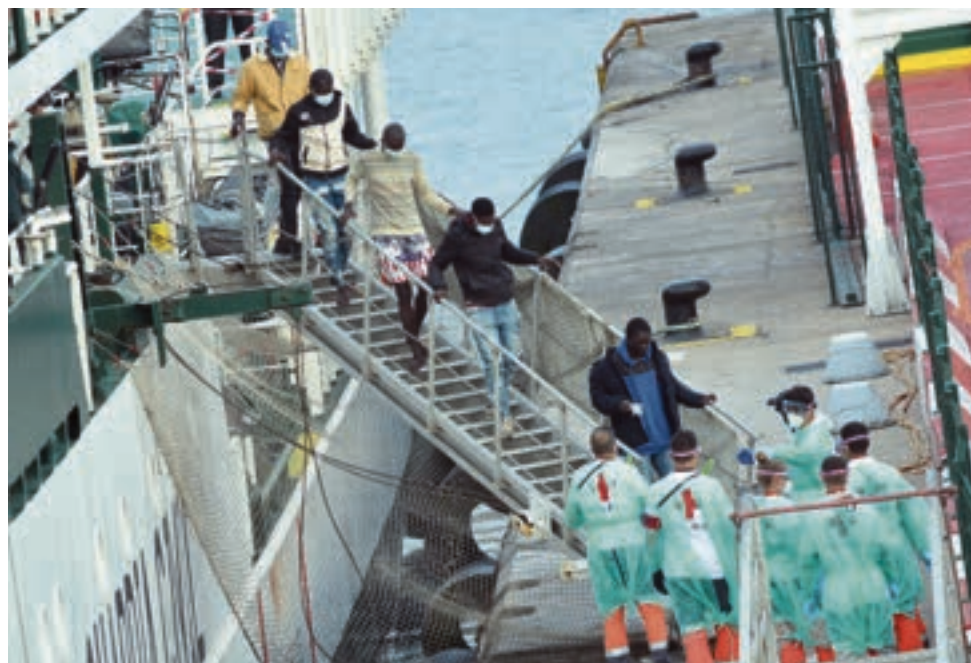
Marugán lamentó también la deficiente asistencia letrada y de intérpretes en los procesos, y cuestionó la poca efectiva política de deportaciones. "Cuando uno ha ido viendo qué cosas suceden en los últimos meses, se pregunta por la eficacia del sistema de retorno y la necesidad de soluciones que ayuden a resolver el problema de las devoluciones de extranjeros que no pueden efectuarse", sentenció, y pidió a Interior que se limite a cumplir la ley y la doctrina del Tribunal Supremo y permita la salida de migrantes de las islas.

Revés judicial para el Gobierno

La política de expulsiones ha sufrido este último año un parón sin precedentes a causa del cierre de fronteras impuesto por la pandemia, aunque siempre ha habido un alto porcentaje de personas que no pueden ser deportadas pese a contar con una orden de expulsión, bien porque sus países se niegan a readmitirlos, bien porque no pueden ser correctamente identificados.

Además, una resolución judicial de este mes deja claro que las órdenes de devolución solo pueden ejecutarse 72 horas después de la entrada irregular, a no ser que el juez ordene el ingreso en un Centro de Internamiento de Extranjeros (CIE), donde el plazo se amplía a 60 días máximo. Otra reciente sentencia de un juez de Las Palmas dictaminó que cualquier migrante con pasaporte en regla o con una solicitud de asilo admitida a trámite puede moverse libremente por el país. Sin embargo, los bloqueos de la Policía en puertos y aeropuertos canarios han sido la tónica general. Ambas decisiones son un serio revés para los planes del Gobierno, que intenta dificultar el movimiento de los migrantes con la vista puesta en las devoluciones desde los campamentos improvisados y donde cada día se acumula más tensión e incertidumbre.

Incluso las organizaciones de la Iglesia que asisten a los migrantes en Canarias han expresado su rechazo a las políticas del Gobierno y reclaman que se permita salir a los migrantes y que se mejoren las condiciones en los campamentos.

Un grupo de migrantes desembarcan en Canarias tras ser rescatados en el mar.

El Plan Biden

La fe, o algo peor

Àngel Ferrero

Las promesas de Joe Biden generan entusiasmo y envidia en Europa. Sin embargo, los críticos ven las medidas como insuficientes y señalan al elefante en la sala que todos se empeñan en ignorar: China

Mantened la fe" (*keep the faith*) fue una de las frases más repetidas por Joe Biden durante la campaña electoral de 2020. Y a fe, valga la redundancia, que algunos se han tomado muy en serio aquella consigna, sobre todo a este lado del charco, donde, de creer a pies juntillas a sus opinadores, el presidente estadounidense es la mismísima reencarnación de Franklin D. Roosevelt. Por supuesto, con su propia versión del New Deal debajo del brazo: un vasto programa de inversiones en infraestructuras y servicios públicos y ambiciosas reformas impositivas que ayudarán a equilibrar la balanza social. "Joe Biden quiere enterrar 40 años de hegemonía neoliberal", llegó a titular, eufórico, *El País*, que en otro artículo hablaba incluso de "revolución fiscal". El diablo está, como siempre, en los detalles.

En *Counterpunch*, Jeff Mackler ponía la lupa sobre el Plan Biden, recordando las propias palabras del presidente de EE. UU. sobre cómo las medidas anunciadas están sujetas a modificaciones: "Bienvenido sea el debate, los compromisos son inevitables y habrá con toda seguridad cambios... pero la inacción no es una opción". No compre nunca sobre plano ni aporte el dinero por

adelantado. ¿Por dónde empezar? El impuesto de sociedades es un buen lugar: Trump lo redujo del 35% al 21%, Biden ha prometido aumentarlo del 21% al 28%, así que, comparado con el tipo impositivo que existía durante la presidencia de Barack Obama, las empresas han conseguido una rebaja fiscal de siete puntos.

Por lo demás, sostiene Mackler, los debates sobre porcentajes son prácticamente irrelevantes porque, "en realidad, pocas, si es que alguna multinacional estadounidense, pagan hoy un impuesto de sociedades del 28%, no digamos ya el impuesto previo del 35% o el revisado de Trump del 21%". Grandes corporaciones como Amazon, Goodyear, General Electric o Boeing, asegura Mackler, están "equipadas con un sinfín de deducciones que han sido incorporadas a la legislación fiscal por los favorecidos cabilderos de la élite empresarial". Por ejemplo, de acuerdo con un estudio de Citizens for Tax Justice, "cuando Trump redujo el tipo impositivo al 21%, 379 empresas de la lista de Fortune 500 pagaron una media del 11,3% en impuestos".

Algo similar puede decirse del plan de Biden para resucitar la industria y crear puestos de trabajo, duramente criticado por el economista Marshall Auerback en

De creer a los opinadores europeos, Biden es la reencarnación de Roosevelt

La subida del impuesto de sociedades lo mantendría por debajo del que había con Obama

Para Nancy Fraser, la administración Biden es un "interregno" preñado de "tensiones internas"

El presidente de los Estados Unidos de América, Joe Biden.

un artículo para *The Scrum*. Auerback considera que los anuncios de nuevos impuestos son "un chiste, el típico truco neoliberal", genuinas "reformas placebo que evitan adoptar muchas decisiones difíciles que ofenderían a los principales sectores de la base del Partido Demócrata".

¿Qué hay detrás de estos grandes anuncios y pequeñas concesiones?, se preguntaba Auerback. "Si la administración Biden tiene una preocupación que la define, esa es, de lejos, la de reflotar —ya no podemos decir *mantener*— el liderazgo mundial de América, la expresión preferida de Washington para evitar la de *hegemonía imperial*, bastante más incómoda", escribía el economista, para quien "este nuevo plan se presenta en última instancia como un subconjunto de la cuestión geopolítica principal que ocupa al equipo de seguridad nacional de Biden, que es, en una sola palabra, China". Pero esa sería otra cuestión sobre la que escribir en otro momento, que lo habrá, y con toda seguridad.

En una entrevista reproducida por Sidecar —el blog de la *New Left Review*—, la feminista estadounidense Nancy Fraser describía a la administración Biden como "una formación de compromiso", un "interregno" —por usar la conocida expresión de Gramsci— preñado de "tensiones inherentes que van a aparecer tarde o temprano". Aunque "está todavía por ver cuándo y de qué manera, y también si se resolverán y en qué términos, cuando se derrumbe el compromiso de Biden, como tiene que pasar, los liberales atacarán probablemente a la izquierda y tratarán de resucitar al neoliberalismo progresista con algún nuevo disfraz, igual que las fuerzas del MAGA (Make America Great Again) tratarán de resucitar su alternativa reaccionaria populista", pronosticaba Fraser. En este punto, continuaba, "la izquierda se enfrentará a una encrucijada: en una hipótesis, redoblaría las formas de superficiales políticas de identidad que impulsan la cultura de la cancelación y el fetichismo de la diversidad; en la otra, haría un serio esfuerzo por construir una tercera alternativa, articulando una política inclusiva de reconocimiento con una política igualitaria de redistribución". Al final Roosevelt no se encontraba en la sala de prensa: la política no es espiritismo.

Alianza transatlántica por el clima

Annalena Baerbock será, finalmente, la candidata de los Los Verdes alemanes a las elecciones generales de este otoño. En una de sus primeras intervenciones tras conocerse la noticia, Baerbock propuso en una entrevista en *Deutschlandfunk* "una alianza transatlántica por la neutralidad climática". Más desapercibidas pasaron, no obstante, sus palabras describiendo esta alianza como algo que iba más allá del medio ambiente para incluir "la competencia entre sistemas", en referencia a Occidente y China.

Tres años sin pisar el símbolo máspreciado de Badalona

El Pont del Petroli se partió en dos durante el temporal Gloria de enero de 2020 y el Ayuntamiento calcula que no estará listo hasta principios de 2023. Un grupo de científicos lleva a cabo un estudio para saber cómo reconstruirlo y que no ceda en un futuro

Base del Pont del Petroli, ahora cerrado. "Fue tremendo", recuerda Eva Castilla, de la asociación de vecinos del Front Marítim, sobre la noche del Gloria.

Montse L. Cucarella
BADALONA

Con la llegada del buen tiempo, el litoral metropolitano está cada vez más frecuentado. El paseo marítimo de Badalona es uno de los más visitados, pero este será el segundo año sin poder acceder al pantalán que permite ver la ciudad desde el mar, y que, desde que se inicia la primavera, puede verse repleto de peatones que pasean por la infraestructura. El Pont del Petroli, uno de los símbolos de Badalona, se partió en dos durante el temporal Gloria, en enero de 2020. Ahora está en fase de estudio para establecer cómo debe reconstruirse para que no vuelva a ceder ante un fuerte temporal. Las primeras previsiones de reapertura apuntaban al verano de 2022, pero el Ayuntamiento calcula que no estará listo hasta inicios de 2023.

Un estudio en dos fases

El estudio lo está llevando a cabo el Laboratorio de Ingeniería Marítima de la Universitat Politècnica de Catalunya (LIM-UPC). La primera fase consiste en reproducir el impacto del temporal en una maqueta del Pont del Petroli para identificar qué provocó que este se rompiera. La segunda parte del estudio permitirá elaborar un proyecto de reconstrucción del puente que se evaluará después con un simulador de olas, para comprobar si soporta el impacto de futuros temporales.

Maqueta del puente y, a la derecha, la secuencia de una ola durante una simulación.

Potenciar el uso científico del puente

Hasta ahora, el Pont del Petroli de Badalona contaba con una estación oceanográfica al final del pantalán que permitía medir la altura de las olas o la temperatura del agua del mar, entre otros factores. Con la futura reconstrucción, la Universitat Politècnica de Catalunya quiere potenciar el puente como espacio de investigación científica. La intención es reforzar las patas de la estructura y dejarlas preparadas para fijar elementos que permitan conocer todos los detalles de la costa metropolitana monitorizando los datos. Según los técnicos de la UPC, el objetivo es asemejar el puente a los existentes en Norteamérica, donde aquellos que pasean por la estructura pueden conocer la dinámica del mar.

En el laboratorio de la UPC se han creado dos maquetas del Pont del Petroli: una a escala 1:10 y otra más pequeña, a 1:100. "Nos permite, de manera ágil, hacer simulaciones de forma rápida y analizar muchas situaciones", detalla Daniel González-Marco, subdirector del Laboratorio de Ingeniería Marítima de la UPC. El canal de oleaje utilizado para este proyecto "es de los más grandes de Europa y del mundo", asegura González-Marco. No solo se reproducen las olas a la velocidad y la altura que se produjeron en enero de 2020: también se tiene en cuenta la configuración de la playa de Badalona con la cantidad de arena y la pendiente que tenía en aquel momento.

Esta parte del estudio permitirá conocer los motivos por los que se produjo el incidente en el Pont del Petroli. "Partimos de la idea de que el puente falló por la combinación de las fuerzas horizontales y verticales de las olas que impactaron en una estructura antigua. Por ello el nuevo puente tendrá que estar reforzado", explica Agustí Sánchez-Arcilla, director del Laboratorio de Ingeniería Marítima. La primera fase

FOTOS: LIM-UPC

Agustí Sánchez-Arcilla:
“Se trata de hacer que rompa la ola para que la estructura no sufra”

“Es un símbolo de la ciudad y apostamos por recuperarlo”, apunta el concejal Daniel Gracia

del estudio ya ha terminado, pero aún no se han dado a conocer los resultados.

La segunda fase del estudio consistirá en estudiar las diferentes alternativas y decidir cual es la mejor estructura para que el Pont del Petroli aguante las condiciones de futuros temporales. “Estudiaremos, con el escenario habitual, pero también teniendo en cuenta el cambio climático”, afirma Daniel Sánchez-Marco, ya que no solo se prevén temporales como los vividos, sino

posibles elevaciones del nivel del mar, según las proyecciones de los expertos. “Tenemos que conseguir que el puente perdure 50 o 100 años más”, añade el subdirector del LIM-UPC.

Por ello, desde la UPC quieren ir más allá. “Se trata de hacer que rompa la ola antes de que la fuerza bruta llegue a la parte inferior de la cubierta con un dissipador de olas para que la estructura no sufra”, declara el director del Laboratorio, Agustí Sánchez-Arcilla, que detalla que ya existen estudios que permiten analizar el impacto de las olas contra puentes como el de Badalona. “Pero tenemos que ser más imaginativos, que el puente sea más seguro para que no vuelva a pasar y, además, mantenga la imagen tal y como se conoce”, agrega.

“Si todo va bien, tendremos el proyecto de reconstrucción en otoño”, augura Daniel Gracia, concejal de Territori i Sostenibilitat del Ayuntamiento de Badalona. “Y esperamos empezar las obras en la primavera-verano de 2022”, añade. Tendrán un coste aproximado de un millón y medio de euros. De estos, 70.000 euros se destinan a los estudios y la redacción del proyecto. Luego, tanto el Estado como la Generalitat de Catalunya tendrán que dar su visto bueno. “Se trata de un símbolo de la ciudad y el gobierno municipal apuesta firmemente por recuperarlo”, asegura el concejal.

El temporal que partió el puente

La noche del 21 al 22 de enero de 2020 –la tercera noche del temporal Gloria que azotó la costa catalana–, un fuerte oleaje partió en dos el Pont del Petroli, dejando parte de la estructura hundida bajo el mar. De la plataforma final solo quedó la estructura y la parte central que soporta la base.

“Eran las 7 de la mañana, se veía muy poco por la niebla, cogí los prismáticos y vi lo que había pasado con el puente, fue tremendo”, recuerda Eva Castilla, presidenta de la asociación de vecinos del Front Marítim, que vio como “parecía que las ventanas iban a salir volando”. Las olas de hasta siete metros de aquella noche se llevaron parte del puente que ve desde el balcón de su casa, a primera línea de mar. El viento soplaba a 100 km/h e hizo saltar por los aires una pieza de hormigón de 15 metros que apareció en la arena de la playa.

Aquella misma mañana tuvo lugar una reunión de urgencia con representantes de la administración autonómica y estatal. A pesar de que Badalona no era una de las ciudades más afectadas por el temporal Gloria, el Ayuntamiento quería declarar la ciudad como zona catastrófica con el fin de conseguir una partida económica para reparar los daños. Quince meses después, el Consistorio solo ha recibido la parte correspondiente al consorcio de seguros. Unos 500.000 euros que han servido para iniciar los estudios de reconstrucción del Pont del Petroli.

MONTSE GIRALT

El Pont del Petroli, en la actualidad, partido en dos.

Un puente salvado gracias a la lucha de un pastelero

Los vecinos del Front Marítim piden que el Pont del Petroli se convierta en bien de interés local: en un día recogieron 700 firmas

M. L. C.
BADALONA

El Pont del Petroli se inauguró el 13 de junio de 2009, cuando el pantalán que durante el siglo XX había servido para la descarga de los barcos petroleros se convirtió en un paseo que se adentra 250 metros hacia el mar. Era propiedad de Campsa, que cerró en 1990. Diez años después, empezó el desmantelamiento, al mismo tiempo que empezaba a forjarse un nuevo barrio residencial a primera línea de mar.

Pero un ciudadano anónimo, el pastelero del barrio de Morera, Josep Valls –apoyado por un grupo de submarinistas que vieron el potencial del puente para el ecosistema marino–, batalló por el mantenimiento de la estructura. El propio Valls, pincel y bote de pintura en mano, se colaba en el pantalán para mantenerlo en condi-

ciones y evitar la degradación. Llegó a pedirle al Ayuntamiento la llave para acceder a lugares a los que no llegaba. “Yo no haré ruido, solo quiero pasar y hacer algo que ellos deberían haber hecho hace años”, decía el pastelero badalonés a principios de 2003. Fue entonces cuando el Departament de Medi Ambient viajó a Madrid para reconducir el proceso: el dinero que se tenía que destinar a eliminar el puente, se destinaría a reforzarlo y abrirlo a la ciudadanía. Tras varias fases para realizar el proyecto, en junio de 2009 el Pont del Petroli se convertía en el nuevo emblema de Badalona.

Por ese motivo, los actuales vecinos del Front Marítim quieren que se acelere el proceso para recuperarlo. El verano pasado recogieron firmas para convertirlo en bien de interés local. En un solo día recogieron 700.

MONTSE GIRALT

EL QUINZE

de **Público**

PUNTUALS, PROPERES I POPULARS

Biblioteques

BARCELONA

Bib. Ateneu Barcelonès
Bib. Barceloneta-La Fraternitat
Bib. Bellvitge
Bib. Bon Pastor
Bib. Camp de l'Arpa-Caterina Albert
Bib. Can Rosés
Bib. Canyadó i Casagemes-Joan Argenté
Bib. Canyelles
Bib. El Carmel-Juan Marsé
Bib. Clarà
Bib. El Clot-Josep Benet
Bib. Collserola-Josep Miracle
Bib. Les Corts-Miquel Llongueras
Bib. Esquerra de l'Eixample-Agustí Centelles
Bib. Fort Pienc
Bib. Francesc Candel
Bib. Francesca Bonnemaison
Bib. Gòtic-Andreu Nin
Bib. Guinardó-Mercè Rodoreda
Bib. Horta-Can Mariner
Bib. Ignasi Iglésias-Can Fabra
Bib. Jaume Fuster
Bib. Joan Miró
Bib. Nou Barris
Bib. Poblenou-Manuel Arranz
Bib. Poble-sec-Francesc Boix
Bib. Ramon d'Alòs-Moner
Bib. Les Roquetes
Bib. Sagrada Família-J. M. Ainaud de Lasarte
Bib. La Sagrera-Marina Clotet
Bib. Sant Antoni-Joan Oliver
Bib. Sant Gervasi-Joan Maragall
Bib. Sant Martí de Provençals
Bib. Sant Pau-Santa Creu
Bib. Trinitat Vella-José Barbero
Bib. Vallcarca i els Penitents-M. Antonieta Cot
Bib. Vapor Vell
Bib. Vila de Gràcia
Bib. Vilapicina i la Torre Llobeta
Bib. Zona Nord

ABRERA

Bib. Josep Roca i Bros

AIGUAFREDA

Bib. Lluís Millet i Pagès

BADALONA

Bib. Can Casacuberta
Bib. Llefià-Xavier Soto
Bib. Lloreda
Bib. Pomar

BADIA DEL VALLÈS

Bib. Vicente Aleixandre

BALSARENY

Bib. Pere Casaldàliga

BARBERÀ DEL VALLÈS

Bib. Esteve Paluzie

CASTELLDEFELS

Bib. de Castelldefels-
Ramon Fernández Jurado

CERDANYOLA DEL VALLÈS

Bib. Central de Cerdanyola

CORNELLÀ DE LLOBREGAT

Bib. Marta Mata
Bib. Sant Ildefons

ESPLUGUES DE LLOBREGAT

Bib. Central Pare Miquel

GAVÀ

Bib. Josep Soler Vidal
Bib. Marian Colomé

L'HOSPITALET DE LLOBREGAT

Bib. La Bòbila
Bib. La Florida
Bib. Josep Janés
Bib. Santa Eulàlia

EL MASNOU

Bib. Joan Coromines

MOLINS DE REI

Bib. Pau Vila

MONTCADA I REIXAC

Bib. Can Sant Joan
Bib. Elisenda de Montcada

Vallès Occidental

Baix Llobregat

MONTGAT

Bib. Tirant Lo Blanc

EL PAPIOL

Bib. Valentí Almirall

EL PRAT DE LLOBREGAT

Bib. Antonio Martín

PREMIÀ DE DALT

Bib. Jaume Perich i Escala

PREMIÀ DE MAR

Bib. Martí Rosselló i Lloveras

RIPOLLET

Bib. Ripollet

RUBÍ

Bib. Mestre Martí Tauler

SABADELL

Bib. Can Puiggener
Bib. del Nord
Bib. de Ponent
Bib. Els Safareigs
Bib. del Sud
Bib. Vapor Badia

SANT ADRIÀ DE BESÒS

Bib. Font de la Mina
Bib. Sant Adrià

SANT ANDREU DE LA BARÇA

Bib. Aiguestoses

SANT BOI DE LLOBREGAT

Bib. Jordi Rubió i Balaguer
Bib. Maria Aurèlia Capmany

SANT CUGAT DEL VALLÈS

Bib. Central Gabriel Ferrater
Bib. de Mira-sol-Marta Pessarrodona
Bib. de Volpelleres-Miquel Batllori

SANT FELIU DE LLOBREGAT

Bib. Montserrat Roig

SANT JOAN DESPÍ

Bib. Mercè Rodoreda
Bib. Miquel Martí i Pol

SANT JUST DESVERN

Bib. Joan Margarit

SANTA COLOMA DE GRAMANET

Bib. Can Peixauet
Bib. Central de Santa Coloma de Gramenet
Bib. del Fondo
Bib. Singuerlin-Salvador Cabré

Distribució
gratuïta i
personalitzada.
Segmentació
territorial a l'àrea
metropolitana

40.000
exemplars
setmanals

Maresme

Barcelonès

Punts de recollida

Arc de Triomf
Bac de Roda
Badalona-Pompeu Fabra
Baix Llobregat
Barceloneta
Bellvitge
Can Vidalet
El Carmel
Catalunya
Ciutadella-Vila Olímpica
Mercat de Collblanc
Escola Industrial
Espanya
Fabra i Puig
Fondo
Fontana
Francesc Macià
Glòries
Horta
Hospital Clínic
Jaume I
Lesseps
Lluçmajor
Maria Cristina
Palau Reial
Palau Robert
Paral·lel
Passeig de Gràcia-Gran Via
Poblenou
Pubilla Casas
Rambla Catalunya-Rosselló
Rambla-Boqueria
Sagrada Família
Sagrera
Sant Adrià de Besòs-Joan XXIII
Sant Andreu
Santa Eulàlia-Torrassa
Sants Estació
Sarrià
Torrassa
Universitat
Ronda Universitat-Pelai
Vall d'Hebron
Virrei Amat
Zona Universitària

Les claus de la setmana

La xifra

70.000

milions d'euros
El Consell de Ministres del Govern espanyol va aprovar dimarts el pla de recuperació que preveu mobilitzar 70.000 milions d'euros dels fons europeus entre el 2021 i el 2023.

Última hora

1-O: la Fiscalia recorre l'absolució dels síndics

Redacció · Barcelona

La Fiscalia ha presentat recurs d'apel·lació contra l'absolució dels cinc membres de la Sindicatura Electoral de l'1-O. Ho justifica per un suposat error en l'apreciació de la prova, especialment en la documental, i manté la petició de dos anys i nou mesos de presó. L'Audiència Provincial de Barcelona revisarà ara la decisió judicial.

El tuit

Juan Luis Sánchez @juanlusanchez · 28 abril

Ayuso habla de las cañas y de cruzarse a los ex, nos divierte y rechina, nos entretiene, nos evade, nos embelesa aunque nos cause rechazo. Como hacía Esperanza Aguirre. Como hacía Jesús Gil. Y mientras, a espaldas de nuestro atento foco, sucede la realidad.

💬 73 🔄 613 ❤️ 1,8k

natza farré @natzafarre · 26 abril

És la segona vegada que una dona guanya l'Oscar a la millor direcció. La segona. En tota la història. I en la que diuen que ha estat la cerimònia més deslluïda #casualitat

💬 4 🔄 29 ❤️ 401

Els titulars

REPRESSIÓ CONTRA L'INDEPENDENTISME

“El Tribunal de Comptes cita Mas, Puigdemont, Junqueras i antics consellers per les despeses en política exterior”

Divendres, 23 d'abril

ELECCIONS A LA COMUNITAT DE MADRID EL 4-M

“L'esquerra regira la campanya de Madrid després dels incidents provocats per la ultradreta”

Dissabte, 24 d'abril

RESTRICCIONS PER FER FRONT A LA COVID

“Catalunya es prepara per a la desescalada progressiva, que podria ser asimètrica”

Diumenge, 25 d'abril

LLUITA CONTRA EL CORONAVIRUS

“S'accelera la vacunació massiva a Catalunya mentre a l'Índia el virus està fora de control”

Dilluns, 26 d'abril

CONVERSES PER ACTIVAR LA NOVA LEGISLATURA

“ERC i Junts desencallen les negociacions per formar govern en una cimera a Lledoners”

Dimarts, 27 d'abril

PLA DE VACUNACIÓ CONTRA LA COVID A CATALUNYA

“Polèmica per la sentència judicial que obliga a vacunar els membres de la Policia i de la Guàrdia Civil”

Dimecres, 28 d'abril

La imatge

FOTÒGRAF: ALBERT SEGURA LORRIO (ACN)

Sant Jordi emergeix en mig de la pandèmia

Sense acumulació de parades i amb fortes mesures contra la covid, però la Diada de Sant Jordi va tornar a omplir d'ambient els carrers. Es van vendre més d'un milió de llibres i es va esgotar l'estoc de roses.

EL QUINZE
de Público

DIRECCIÓ Ferran Espada COORDINACIÓ Marc Font DIRECCIÓ GENERAL José María Crespo DIRECCIÓ EDITORIAL Marià de Delàs GESTIÓ Pablo de Zárraga
PRODUCCIÓ Pauta Media S.L. EDICIÓ Carla de Puig i Néstor Bogajo REDACCIÓ Jordi Bes, Queralt Castillo, Roger Castillo, Cugat Comas, Natàlia Costa, Alba Fernández,
Àngel Ferrero, Montse L. Cucarella, Paula Ericsson, Lúcia Penelo, Emma Pons, Leire Regadas, Jordi Ribalaygue, Yolanda Rico, David Rodríguez, Àlex Romaguera,
Maria Rubio, Judith Vives i Víctor Yustres FOTOGRAFIA Montse Giral i Joanna Chichelnitzky CORRECCIÓ Carme Casals
DIRECCIÓ D'ART I MAQUETACIÓ Manuel Cuyàs i Clara Miralles IMPRIMEIX Impresa Norte DIPÒSIT LEGAL M-6647-2019
CONTACTE elquinzepublico@pautamedia.com | redaccio@diaripublic.cat VISITA EL WEB <https://especiales.publico.es/pages/el-quinze> | www.diaripublic.cat

Cultura Agenda

Un fotograma d'«Adiós, idiotas», el film amb què es va inaugurar el D'A 2021.

D'A Film Fest recupera la presencialitat

Judith Vives

L'onzena edició del D'A Film Festival Barcelona suposarà un cert retorn a la normalitat amb la represa de les projeccions en sales. Fins al 9 de maig es podran veure 62 llargmetratges i 26 curts al CCCB, la Filmoteca de Catalunya, la sala Zumzeig i els cinemes Renoir Floridablanca. En paral·lel a l'edició presencial, el D'A 2021 es desenvoluparà a Filmin –amb una selecció de 37 films– i tindrà una extensió a Madrid.

El D'A Film Festival Barcelona, que ha arrencat aquest dijous amb *Adiós, idiotas*, d'Albert Dupontel, es clausurarà amb la sensacional *Miss Marx*, de la directora italiana Susanna Nicchiarelli (*Nico*, 1988), una revisió en clau *punk* del cinema d'època protagonitzada per la filla petita de Karl Marx, encarnada per l'actriu Romola Garai.

La programació del festival destaca per la presència d'una quinzena de pel·lícules dirigides per directors emergents, amb menys de dos llargs. Inclou una selecció d'obres de 13 països, i vuit films de directors i directores debutants. Es podran veure films com ara *Mamá, mamá, mamá*, de l'argentina Sol Berruezo; *Residue*, del nord-americà d'origen etiòp Merawi Gerima; o la sorprenent *Marygoround*, de la directora Daria Woszek.

També serà important la presència de dones cineastes i directores emergents amb obres de gran impacte, començant per la reputada Kelly Reichardt, que presen-

tarà el seu darrer film, *First Cow*, i seguint amb el cicle dedicat a la directora polonesa Małgorzata Szumowska, una de les més destacades del cinema contemporani al seu país i directora de culte del cinema europeu, de qui s'estrenarà el darrer film, *Nunca volverá a nevar*. Josephine Decker presentarà *Shirley*, protagonitzada per Elizabeth Moss, i María Pérez Sanz estrenarà *Karen*, amb Christina Rosenvinge.

Entre els títols més esperats d'aquesta edició destaquen els darrers films d'Abel Ferrara (*Siberia*), passant per la mencionada Kelly Reichardt, Emmanuel Mouret o Matías Piñero. Altres pel·lícules destacades són *Malmkrog*, de Cristi Puiu, nom clau del cinema romanès, o el celebrat nou film de Guillaume Brac, *¡Al abordaje!* El D'A també oferirà l'oportunitat única de veure el monumental projecte *DAU* del cineasta rus Ilià Khrzhanovski: al festival es podrà veure tant el film *Dau: Natasha* com la sèrie *Dau: Degeneration*, de quasi set hores de durada i que és estrena absoluta a Espanya.

El cinema asiàtic torna amb gran força al D'A Film Festival amb directors referents com Hong Sang-soo, Tsai Ming-liang o Naomi Kawase. Per últim, el D'A Film Festival se segueix fixant en el millor cinema independent fet a Espanya, amb la secció Un Impulso Colectivo, que presenta deu pel·lícules de ficció i documentals.

DATA Fins al 9 de maig
LLOC Barcelona
PREU En funció de la sessió

El 'Jaleiu' de Guillem Albà & La Marabunta s'instal·la al Victòria

Guillem Albà & La Marabunta presenten al Teatre Victòria de Barcelona *Jaleiu*, un nou espectacle, més provocador i boig, que inclou números de paller, improvisació, més protagonisme dels músics a escena i més participació del públic. Després de set anys de gira amb l'èxit *Marabunta*, Albà presenta ara un xou que manté l'esperit d'aquest darrer espectacle i converteix l'escenari en una gran festa plena d'humor i ritme.

Amb els sis músics de Marabunta –una formació integrada per Edgar Gómez, Àlvar Monfort, Albert Comaleras, Martí Soler, Luísa Villegas i Irene Garcés–, l'espectacle repetirà el mateix format que el seu predecessor, però incorporarà alguns canvis,

com més participació del públic –respectant totes les mesures de seguretat–, una posada en escena millorada, i més interacció i protagonisme de la banda de músics a escena.

“*Marabunta* va néixer com un homenatge a la feina que feia Jango Edwards en la seva època: la potència de la mescla entre el paller contemporani i la música en directe”, explica Guillem Albà, que afegeix: “*Jaleiu* no és una segona part de *Marabunta*, però sí que és la continuació d'aquest projecte que tan bons moments ens ha donat”.

DATA Fins al 18 de maig
LLOC Teatre Victòria (Barcelona)
PREU De 17 € a 23 €

Actors i músics de 'Jaleiu', l'últim espectacle de Guillem Albà.

Nathy Peluso, al Palau de la Música

Amb només 25 anys, Nathy Peluso és una de les artistes actuals més rellevants, reconeguda per la seva original proposta que fusiona gèneres musicals com el hip-hop, el jazz o el folklore llatinoamericà, tot amanit amb la seva veu contundent. Divendres la podrem sentir al Palau de la Música, en un concert que forma part de la programació del 22è Festival Mil·lenni.

DATA 30 d'abril
LLOC Palau de la Música (Barcelona)
PREU De 22 € a 34 €

'Aida' arriba a La Faràndula

El Teatre de La Faràndula de Sabadell presenta una adaptació de l'òpera *Aida*, de Verdi. Es tracta d'una gran producció operística pensada per a un gran desplegament escènic. A Sabadell estarà dirigida musicalment per Daniel Gil de Tejada i escènica-ment per Carles Ortiz, i comptarà amb el Cor Amics de l'Òpera de Sabadell i l'Orquestra Simfònica del Vallès.

DATA Fins al 2 de maig
LLOC La Faràndula (Sabadell)
PREU De 15 € a 66 €

Girona 'obre' amb música electrònica

El Centre Cultural La Mercè de Girona acull el festival Mercè Electrònica, un esdeveniment musical que comptarà amb cinc discjòqueis. L'acte forma part de la prova pilot Obrir Girona, que pretén retornar la ciutat a un escenari precovid fent actes multitudinaris. Per accedir al festival, els assistents hauran de presentar un certificat validat pel Col·legi de Farmacèutics que acrediti que s'han vacunat o que s'han fet les proves serològiques o un test d'antígens.

DATA 1 de maig
LLOC CC La Mercè (Girona)
PREU 30 €

Sons dels segles XX i XXI al CC Urgell

El 6 de maig arrenca una nova edició de Música dels segles XX-XXI, el cicle més antic de Catalunya en la seva especialitat. Organitzat al Centre Cívic Urgell per la Fundació Música Contemporània, amb la col·laboració de l'equipament, la seva programació difon el llegat de compositors dels darrers dos segles. El Duo Luis Fernández i Carlos Apellániz donaran el tret d'inici al cicle, que inclou també un concert de l'acordionista Olga Morral i del contrabaixista Frano Kakarigi.

DATA Del 6 de maig al 7 de juny
LLOC CC Urgell (Barcelona)
PREU Gratuït amb reserva prèvia

El Dixieland converteix Tarragona en Nova Orleans

L'any passat es va haver de suspendre, però aquest 2021 Tarragona recupera el seu festival Dixieland, l'únic de tot l'Estat dedicat al jazz de Nova Orleans. En aquesta edició, que s'allargarà fins a finals del mes de maig, tots els espectacles s'han programat en espais que permetin mantenir un aforament controlat i respectar les mesures del Prohicat contra la covid. El cartell inclou cinc concerts al Teatre Tarragona, dos a l'Espai Kesse i a la Capsa de Música, i quatre espectacles a la plaça de

l'Antic Escorxador. També hi haurà una part de programació online.

El festival amplia també les propostes jazzístiques i ofereix concerts que van de l'estil més tradicional de l'Stromboli Jazz Band o Andrea Motis als aires més moderns de Marco Mezquida, passant per altres gèneres com el soul de La Soul Machine.

DATA Fins al 30 de maig
LLOC Tarragona
PREU En funció de l'espectacle

'Com robar un país': Sud-Àfrica al Docs del Mes

El cicle Docs del Mes presenta al maig *Com robar un país*, un film que posa al descobert la gran trama de corrupció que va sacsejar la política i l'economia sud-africana el 2018. Descoberta per un grup de periodistes d'investigació, va comportar la dimissió i el posterior judici al president Jacob Zuma. La pel·lícula s'estrena el 6 de maig als Cinemes Girona i es projectarà online i en més de 70 sales catalanes.

DATA Durant el mes de maig
LLOC A tot el territori
PREU En funció de la sessió

Una imatge de 'Com robar un país'.

Diferents municipis del Bages, units en un 'clam' pel cinema social

El Festival Internacional de Cinema Social de Catalunya (CLAM) celebra la dissetena edició amb una programació adaptada a la pandèmia i algunes novetats, com el CLAM Jove, un espai de reivindicació cinematogràfica i cultural. Durant deu dies es podran veure mostres de producció i projecció internacional, amb films com *El fotógrafo de Minamata*, *Una niña*, *Hijos del Sol* o *Cerca de ti*. També hi haurà activitats paral·leles, que tindran lloc tant a Navarres com a Manresa i, aquest any, també a Sant Fruitós de Bages com a seu convidada.

Aquest any, el CLAM participa conjuntament amb diverses associacions i entitats manresanes en la commemoració del 50è aniversari del rodatge, a Manresa, de *Plácido*, de Luis G. Berlanga. A més, se celebra el 125è aniversari de les projeccions pioneres a la ciutat, i també del naixement del cinema a París, fet que convertirà la capital del Bages en capital cinematogràfica.

El premi d'honor d'aquesta edició serà per a Judith Colell, directora, guionista i productora catalana, cofundadora de l'as-

sociació de dones cineastes i de mitjans audiovisuals (CIMA), a més de vicepresidenta interina de l'Acadèmia del Cinema Espanyol. També aquest any s'ha establert un acord de col·laboració amb l'Alternativa per projectar treballs fets al Laboratori de creació audiovisual d'impacte social.

DATA Fins al 9 de maig
LLOC Diferents municipis del Bages
PREU En funció de la sessió

El cartell del festival CLAM.

AJUNTAMENT DE SABADELL

L'ENIGMA IBER, AL DESCOBERT

Els ibers protagonitzen una mostra temporal al Museu d'Arqueologia de Catalunya. *L'enigma Iber: arqueologia d'una civilització* repassa la història i la cultura d'aquests pobles que van viure a la façana mediterrània de la península Ibèrica i més enllà bona part de l'edat del

ferro (VI-I aC). S'hi poden veure 500 objectes de 21 museus i institucions catalanes, espanyoles i franceses, i elements de la col·lecció pròpia. Es complementa amb recursos audiovisuals, digitals i immersius. Fins al 31 de gener del 2022. L'entrada val 6 euros.

AVÍS: Els espectacles i les activitats d'aquesta agenda poden patir canvis de data o horari o cancel·lacions per culpa de la pandèmia. Abans d'anar-hi, és aconsellable confirmar la informació a través de les pàgines web dels organitzadors respectius.

Esports **Olimpiada**

Paralímpics: el llarg camí cap als Jocs de Tòquio

Lluny dels focus mediàtics, desenes d'esportistes catalans estan treballant de valent aquests mesos per intentar classificar-se pel gran esdeveniment que se celebrarà a l'estiu a la capital del Japó

Roger Castillo
BARCELONA

Els Jocs Olímpics segueixen sent l'eix que fa pivotar les carreres de molts esportistes pràcticament anònims que viuen a l'ombra de les estrelles mediàtiques de l'esport d'elit. Més enllà dels debats oberts sobre gigantisme, sostenibilitat o model econòmic, els Jocs són la cirereta de tot l'esport més enllà del futbol, i així ho entenen els seus protagonistes, àvids per ser-hi i aprofitar tots els avantatges de participar en el gran esdeveniment esportiu per excel·lència. En el cas dels paralímpics tot plegat s'accentua, i l'aparador dels Jocs és incomparable amb la resta de competicions on participen. Ho retrata el nedador Toni Ponce: "Nosaltres no estem acostumats a veure grades plenes de gent en un europeu o un mundial. El públic apareix als Jocs".

El vilafranquí és un dels esportistes que afronta aquests mesos de cursa cap a Tòquio amb més tranquil·litat, atès que té plaça garantida i concentra tots els esforços a seguir rebaixant centèsimes que el portin cap al podi. Ponce té actualment diversos rècords del món en proves de braça, i sens dubte serà un dels esportistes del

nostre país amb més opcions de lluitar per una medalla d'or al Japó.

La natació és una de les modalitats que comptarà amb més participants catalans. Malgrat tenir la mínima B, es pot donar per feta la presència als Jocs d'altres candidats a medalla com la nedadora del Baix Llobregat Núria Marquès o els vallesans Óscar Salguero i Sarai Gascón. Ells són probablement alguns dels noms més coneguts de l'esport adaptat del nostre país i, com tota la resta, han hagut de readaptar la seva preparació als canvis de calendari per la pandèmia i especialment a viure en una incertesa absoluta durant mesos i mesos en què la successió de cancel·lacions de les competicions on podien aconseguir les seves millors marques semblava inacabable.

En atletisme, un altre dels noms ja consolidats de l'esport adaptat català és el de Gerard Descarrega. El reusenc va brillar a Rio, on va aconseguir una sonada medalla d'or als 400 metres lllisos T11, i ha mantingut un altíssim nivell esportiu en aquest llarg cicle paralímpic de cinc anys als Campionats del Món. A Tòquio tornarà a lluitar pels primers llocs, mentre combina la velocitat i els salts a la pista d'atletisme amb un interessant projecte per fer cims a cegues guiats per un alpinista de referència, Óscar Cadiach.

Històries de superació

Aquesta voluntat de superar barreres que tothom dona per fetes és un leitmotiv constant en la història personal dels esportistes paralímpics. Així ho demostra Elena Congost, campiona a la primera marató paralímpica de la història el 2016, que ha optat aquests darrers anys per compaginar esport i embaràs trencant tots els esquemes preestablerts. Aquesta primavera ha de néixer la seva tercera criatura mentre es manté en plena forma. El tortosí Yassine Ouhdadi és un altre atleta que té plaça garantida als Jocs i que es presentarà a Tòquio amb un subcampionat mun-

Toni Ponce, plusmarquista mundial en braça que aspira a pujar al podi de Tòquio.

Toni Ponce: "En el nostre cas el públic apareix als Jocs, no en un europeu o en un mundial"

La voluntat de superar barreres és un leitmotiv constant en la vida dels esportistes paralímpics

Un tret comú d'aquests esportistes: la seva rellevància mediàtica brilla per la seva absència

dial als 5.000 metres a la seva butxaca. Xavi Porras, Jordi Madera o la veterana Mari Carmen Paredes tenen números de ser als Jocs, però sense cap certesa.

En ciclisme, un dels que té molts números de debutar aquest estiu és l'especialista en *handbike* de Viladecans Sergio Garrote, que amb un currículum recent espectacular aspira a medalla. Més incert és el cas de Christian Venge, que torna sis anys després

de la seva retirada amb l'objectiu de col·lar-se als Jocs i ampliar un gran botí que fins ara compta amb cinc medalles paralímpiques. Per la seva banda, el duo més brillant del darrer lustre, el tàndem format per Ignasi Àvila i Joan Font, ho té negre per accedir als Jocs per l'excel·lent rendiment d'altres parelles en els darrers mesos.

En modalitats més petites hi trobem històries de tota mena. Una d'esplendorosa és la de Jordi Morales, d'Esparreguera, que té garantida la seva sisena participació en els Jocs Paralímpics en tennis de taula. Per contra, esportistes de perfil més baix com la vallesana Montse Alcoba en halterofília o la lluitadora de Ripoll Dalia Santiago en taekwondo esgoten les seves opcions de debutar als Jocs aquest mateix estiu, malgrat tenir com a objectiu real en la seva trajectòria la cita de París 2024. Santiago té un preolímpic decisiu el 9 de maig vinent i Alcoba ve de pujar al podi d'una Copa del Món a Manchester, on ha demostrat que si és seleccionada pot fer un bon paper a Tòquio. Allà, jugadors com Jordi Ruiz o Óscar Onrubia somiaran amb una proesa formant part de la selecció espanyola de bàsquet. Cadascú, des de la seva disciplina, manté el somni paralímpic ben viu. Tots ells, però, ho fan amb un denominador comú indiscutible: durant anys la seva rellevància mediàtica brilla per la seva absència.

Passatemps

MOTS ENCREUATS

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												

Horizontals

1. Deixaran com mort. En el temps present, actualment. 2. Treguis caires a alguna cosa, especialment un tros de fusta o de pedra. Circ sense principi. 3. Al final del prior. Que entenen en alguna cosa, que són intel·ligents en una matèria. 4. Aprovarà, donarà per bo un acord. Relatiu o pertanyent a la tisi. 5. Posats al corrent d'una notícia. 6. Túnica, vesta llarga. Esquimals. 7. A trair li cau el final. Conformato una planxa metàl·lica amb la premsa, generalment en fred, mitjançant matrius de tallar, d'embotir i de corbar. 8. Unitat de mesura de la força o la intensitat del camp magnètic. Donar cops amb el tos, amb el cap. Domini de primer nivell territorial d'Itàlia.

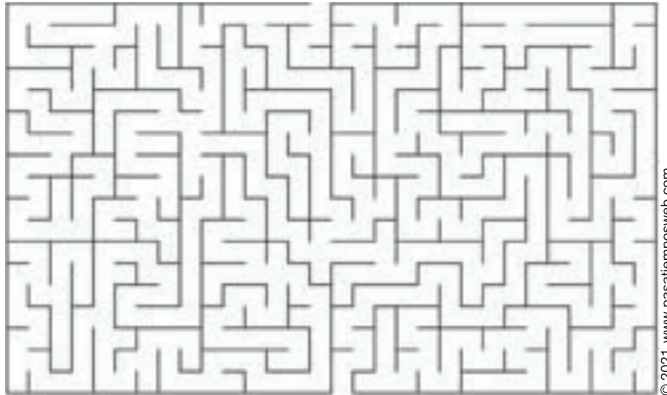
Verticals

1. Designació genèrica dels grups que resulten de l'eliminació d'un hidrogen en un hidrocarbur aromàtic. Stop incomplet. 2. Untaré amb oli. 3. Concepció imaginària de fets esdevinguts en un temps ideal. 4. Mitja iaia. Substància emprada com a cosmètic de la pell, especialment de la cara, per a embellir-la. 5. Corrent d'aigua petit i de poca profunditat. 6. Les arnes, fer malbé una peça de roba, una estora, etc. Einstein. 7. Part del dia solar compresa entre el vespre i la matinada. Guanyadora d'un concurs de bellesa. 8. Set vegades deu. 9. Posar alguna cosa en un indret. 10. Féssim vies. 11. Relatiu a l'os. Triosa fosfat isomerasa. 12. Al revès, símbol del curie. Casa petita i rònega.

LES 7 DIFERÈNCIES

EL LABERINT

SUDOKU

				9			1
			4	2	9		
2	1				4	6	5
1		4		7	3	9	
8			9				
	2		3	8			5
		8	7		5	6	4
			4	3	8	2	7
	4		6		1		8

Fàcil

				3			
			4		9	3	1
	3				1	4	
		3		4			
	4						7
	8		3			6	9
2			9				8
					1		
		5		2	6	9	

Difícil

SOLUCIONS

3	1	5	8	2	6	9	4	7
8	6	9	5	7	4	1	3	2
2	7	4	9	1	3	5	6	8
1	8	7	3	5	2	6	9	4
5	4	6	1	9	8	2	7	3
9	2	3	6	4	7	8	1	5
6	3	2	7	8	1	4	5	9
7	5	8	4	6	9	3	2	1
4	9	1	2	3	5	7	8	6

Difícil

7	4	2	6	9	1	5	8	3
6	5	1	4	3	8	2	7	9
3	9	8	7	2	5	6	1	4
9	2	7	3	8	4	1	5	6
8	3	5	9	1	6	7	4	2
1	6	4	2	5	7	3	9	8
2	1	9	8	7	3	4	6	5
5	8	6	1	4	2	9	3	7
4	7	3	5	6	9	8	2	1

Fàcil

MOTS ENCREUATS
Horitzontals: 1. Atutran. Avui. 2. R. Cairis. Irc. 3. Ior. Enteses. 4. Lloarà. Tísic. 5. Informats. A. 6. Saial. Inuits. 7. Trai. Estampo. 8. Oe. Tossar. It. Verticals: 1. Aril. Sto. 2. T. Ollarè. 3. Ucronia. 4. Ia. Afait. 5. Rierol. O. 6. Arnar. Es. 7. Nit. Miss. 8. Setanta. 9. A. Situar. 10. Vièssim. 11. Ursi. Tpi. 12. Ic. Casot.

MONTSE GIRALT

Miriam Suárez

“Muchas compañeras han sido despedidas por ser de Las Kellys”

La trabajadora denuncia las condiciones de explotación laboral que sufren las camareras de piso, que atribuye al modelo de externalización del sector

Víctor Yustres

¿En qué condiciones trabaja? La carga de trabajo es inasumible. Empecé limpiando 11 habitaciones en ocho horas. Diez años después, en el mismo hotel, pedían 13 en cinco horas. Ahora se hacen unas 400 habitaciones al mes por 800 euros.

¿Cuándo empieza el retroceso laboral? En 2012, con la reforma laboral de Rajoy, que facilita la externalización. Los hoteles despidieron a plantillas enteras para contratar vía ETT, para abaratar costes. Algunos hoteleros montaron empresas paralelas. Es una cesión ilegal de trabajadores.

¿Cuál es el impacto económico de esto? No tenemos estabilidad, vivimos con miedo e incertidumbre. Te hacen contratos de obra y servicio y no sabes si durarás días, semanas o años. Muchas [el 95% son mujeres] acaban aceptando lo que sea.

La pandemia no habrá ayudado. Algunas estamos en ERTE, pero muchas han sido despedidas antes o después del confinamiento, sin paro ni nada, y han tenido que pedir ayudas o ir a comedores sociales con su familia.

¿Cómo afecta su trabajo a la salud? Cuando limpias 30 habitaciones al día, el cuerpo se resiente y caes enferma. Vamos muy medicadas para aguantar, podemos tomar hasta 12 pastillas diarias.

¿Qué enfermedades padecen? Sobre todo lesiones musculares u óseas provocadas por movimientos repetitivos. Lumbalgia, tendinitis, bursitis... Muchas empresas no las reconocen como enfermedades laborales. Yo tengo ciática, artritis y dolor cervical. Mi madre de 70 años está mejor que yo.

En 2016 nacen Las Kellys. Una amiga me dijo que iba a hacerse una reunión para crear una asociación de camareras de piso para reivindicar nuestros derechos. Pedí que me llamaran y aquí sigo.

¿Ha habido represalias por pertenecer a Las Kellys? Muchas compañeras han sido despedidas o no las han contratado. En otros hoteles han dicho: “Si venís de parte de Las Kellys, no queremos saber nada”. No quieren que sepamos nuestros derechos.

La ‘Ley Kelly’ está en el tintero. Sí. Evitaría la externalización de actividades esenciales de la empresa. El Gobierno se supone que es progresista, pero solo firma mejoras para el empresario. Al trabajador nos da migajas.

¿Qué reivindican el 1 de mayo? Para nosotros, todos los días son 1 de mayo. Los trabajadores nos tenemos que organizar, luchar por nuestros derechos y hacernos escuchar. No podemos permitir que vivan más a nuestra costa.

VISIBILIDAD

Suárez (Guayas, Ecuador, 1972) llegó a Barcelona en 1999. Desde 2001 trabaja de camarera de piso y ha perdido la cuenta del número de hoteles y pisos turísticos que ha limpiado. En 2016, la explotación se le hizo insostenible y se convirtió en una de las impulsoras de Las Kellys, un colectivo que reivindica mejoras laborales para las limpiadoras y medidas que frenen la externalización del sector, como la reforma del artículo 42 del Estatuto de Trabajadores (Ley Kelly) o el Sello de Trabajo Justo y Calidad en la hostelería.

